

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 12 juni 1942 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1942/43 under riksstatsens fjärde huvudtitel, avseende anslagen inom försvarsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

A. Försvarsdepartementet.

1:o) **Försvarsdepartementet: Avlöningar.** Beträffande Kungl. Maj:ts i proposition nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 1 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1942) gjorda framställning om anslag till ifrågavarande ändamål avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed anmäles.

2:o) **Försvarsdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, sid. 6) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats för samma ändamål ett anslag av 79,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 75,000 kronor.

B. Centrala förvaltningsmyndigheter.

Arméförvaltningen.

3:o) **Arméförvaltningen: Avlöningar.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 3) avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed anmäles.

4:o) **Arméförvaltningen: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, sid. 7 och 8), vilket i förhållande till innevarande budgetårs motsvarande anslag innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Arméförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 192,000 kronor.

Marinförvaltningen.

5:o) **Marinförvaltningen: Avlöningar.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 5) avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed anmäles.

6:o) **Marinförvaltningen: Omkostnader.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, sid. 8—11), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en anslagsökning av 52,000 kronor, avseende med inflyttningen i nya ämbetslokaler förhöjda expensutgifter, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 230,000 kronor.

7:o) **Marinförvaltningen: Inredning och utrustning m. m. av nybyggnad för marinens myndigheter.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 7) har riksdagen i sin skrivelse nr 62 meddelat beslut, varom utskottet velat här erinra.

Flygförvaltningen.

8:o) **Flygförvaltningen: Avlöningar.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 8) avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed anmäles.

9:o) **Flygförvaltningen: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, sid. 14 och 15) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu äskats, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 128,500 kronor.

C. Försvarskrafterna.

Försvarsstaben.

10:o) **Försvarsstaben: Avlöningar. Försvarsstaben: Omkostnader.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 10) avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed

anmäles.

11:o) **Försvarsstaben: Krigshistoriska avdelningens verksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11, sid. 16—18) att till Försvarsstaben: Krigshistoriska avdelningens verksamhet för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 7,500 kronor.

Krigshistoriska avdelningens verksamhet under den närmaste framtiden kommer att inriktas på vissa forskningsuppgifter, som äro av betydelse i nu rådande situation. Särskilt angeläget synes vara att avdelningen genom studium av pågående eller nyligen avslutade krig blir i tillfälle att tillhandahålla materiel för bedömande av de under dessa krig vunna erfarenheterna. Den del av avdelningens verksamhet, som avser försvarsväsendets uppbyggande och organisation närmast före och under beredskapstiden, är likaledes av aktuellt intresse. Departementschefen har med hänsyn härtill funnit sig beredd tillstyrka, att särskilda medel ställas till förfogande för bestridande av sådana med avdelningens verksamhet förenade kostnader, vilka icke böra gäldas från de för försvarsstaben avsedda avlönings- och omkostnadsanslagen. I sådant syfte föreslås anvisande av ett anslag av 7,500 kronor.

För bedrivande av krigshistoriska avdelningens verksamhet i angivna avseende synes medel vara erforderliga. Utskottet har intet att erinra mot att för ändamålet anvisas ett särskilt anslag av reservationsanslags natur. Det föreslagna anslagsbeloppet tillstyrkes av utskottet, som ej heller har något att invända mot vad departementschefen i övrigt i ärendet anfört.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Försvarsstaben: Krigshistoriska avdelningens verksamhet* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 7,500 kronor.

12:o) **Försvarsstaben: Vissa arbeten å mobiliseringsverket.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, sid. 18) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu äskats, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsstaben: Vissa arbeten å mobiliseringsverket* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 30,000 kronor.

13:o) **Försvarsstaben: Fältövningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, sid. 18 och 19), som innebär medelsanvisning för anordnande av en fältövning för försvarsstabens personal för att förbereda vissa högre chefer och deras närmaste personal för deras krigsbefattningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsstaben: Fältövningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 6,000 kronor.

14:o) **Inventarier m. m. för försvarsväsendets radioanstalt.** Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, får med tillstyrkan-
de av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, sid. 19 och 20) hemställa,

att riksdagen må till *Inventarier m. m. för försvarsväsendets radioanstalt* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 138,700 kronor.

Armén.

Avlöningar m. m. till fast anställd personal.

15:o) **Avlöningar till aktiv personal m. fl.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 15) avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed
anmäles.

16:o) **Avlöningar till personal å övergångsstat.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16, sid. 21) att till Avlöningar till personal å övergångsstat för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 685,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 890,000 kronor.

Kostnaderna för den beställningshavare å övergångsstat i allmänhet tillkommande lönen hava beräknats till 635,000 kronor. Härtill har lagts ett

belopp av omkring 25,000 kronor, motsvarande kostnaderna för den ökade avlöning, som tillkommer till övergångsstat tvångsvis överförda beställningshavare, vilka beordras till tjänstgöring i för pensionerad personal avsedda arvodesbefattningar å ort, tillhörande högre dyrortsgrupp än ortsgrupp B. Sammanlagda kostnaderna för avlöning åt ifrågavarande personal skulle alltså komma att utgöra 660,000 kronor. I det sålunda beräknade beloppet ingå emellertid icke kostnaderna för den avlöning, som i form av lönefyllnad eller tjänstgöringstraktamente tillkommer personalen vid tjänstgöring. Dessa kostnader hava av arméförvaltningen beräknats till omkring 25,000 kronor. Sammanlagt skulle alltså erfordras 685,000 kronor.

Den verkställda beräkningen av förevarande anslag har icke givit utskottet anledning till erinran. *Utskottet.*

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Avlöningar till personal å övergångsstat* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 685,000 kronor.

17:o) **Avlöningar till personal å reservstat.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, sid. 21 och 22), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 75,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 900,000 kronor.

18:o) **Avlöningar till personal i arméns reserver.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 18) avger riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed anmäles.

19:o) **Rekryteringskostnader och avskedspremier m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, sid. 22) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu äskats, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Rekryteringskostnader och avskedspremier m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 460,000 kronor.

20:o) **Ekiperingsersättningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, sid. 22 och 23), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår

anvisade anslaget innebär en höjning med 100,000 kronor, beroende på ökat antal beställningshavare, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ekiperingersättningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 1,200,000 kronor.

Avlöningar och familjebidrag åt värnpliktiga.

21:o) **De värnpliktigas avlöning.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 21) jämte i samband därmed väckta motioner, avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed

anmäles.

22:o) **Familjebidrag åt värnpliktiga.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, sid. 25), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en minskning med 35,000 kronor, beroende på sänkt antal tjänstgöringsdagar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Familjebidrag åt värnpliktiga* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 625,000 kronor.

Sjukvård.

23:o) **Sjukvård.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23, sid. 25—29) att till Sjukvård för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 955,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1,120,000 kronor.

Arméförvaltningen har föreslagit, att en särskild anslagspost skapas för fredssjukvårdsmaterielen under reservationsanslaget till sjukvårdsmateriel. Denna anslagspost, lämpligen beräknad med visst belopp för manskapstjänstgöringsdag, bör därvid föranleda en motsvarande minskning av förslagsanslaget till sjukvård. Med hänsyn till hittills föreliggande erfarenheter föreslår arméförvaltningen, att anslagsposten i fråga beräknas efter ett belopp av 1 öre för manskapstjänstgöringsdag. I anslutning därtill bör sjukvårdsanslagets titel I. Sjukvård för värnpliktiga beräknas efter ett från 5 till 4 öre sänkt dagskostnadsbelopp och titel II. Sjukvård enligt manskapsavlöningsreglementet med ett från 25 till 20 kronor sänkt årligt medelkostnadsbelopp. Beträffande samma anslags titlar III och IV föreslås däremot ingen ändring med hänsyn till att den sjukvård, som meddelas

enligt militära avlöningsreglementet och militära icke-ordinariereglementet, huvudsakligen sker utan anlitande av den fredssjukvårdsmateriel, för vilken den särskilda anslagsposten avses.

Marinförvaltningen och flygförvaltningen hava icke haft något att erinra mot en motsvarande ändring av beräkningsgrunderna för marinens respektive flygvapnets sjukvårdsanslag och av en ändrad konstruktion av respektive försvarsgrenars anslag till sjukvårdsmateriel.

Departementschefen har tillstyrkt de föreslagna beräkningsgrunderna. I enlighet med dessa grunder har anslaget beräknats till 955,000 kronor.

Utskottet har intet att erinra mot de föreslagna grunderna för beräkningen av medelsbehovet under de allmänna sjukvårdsanslagen och tillstyrker det under förevarande punkt nu äskade anslaget.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Sjukvård* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 955,000 kronor.

24:o) **Sjukvårdsmateriel.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24, sid. 29 och 30) att till Sjukvårdsmateriel för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 540,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 350,000 kronor.

Såsom av nästföregående punkt framgår, har arméförvaltningen föreslagit vissa ändrade grunder för dispositionen av arméns allmänna sjukvårdsmaterielanslag. Ämbetsverket har i anslutning därtill framlagt ett av riksräkenskapsverket, marinförvaltningen och flygförvaltningen biträddt förslag, att kostnaderna under anslaget till sjukvårdsmateriel skola beräknas under två särskilda titlar, den ena avseende fredssjukvårdsmateriel och den andra krigssjukvårdsmateriel.

Beträffande titel I. Fredssjukvårdsmateriel har räknats med ett belopp av 1 öre för tjänstgöringsdag. Med utgångspunkt från 19,000,000 tjänstgöringsdagar har medelsbehovet under titeln uppskattats till 190,000 kronor. Vidkommande titel II. Krigssjukvårdsmateriel har kostnaderna beräknats till 350,000 kronor eller samma belopp som för innevarande budgetår.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot den föreslagna konstruktionen av respektive försvarsgrenars anslag till sjukvårdsmateriel och tillstyrker det under förevarande punkt äskade anslaget.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Sjukvårdsmateriel* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 540,000 kronor.

25:o) **Inventarier för vissa sjukhus.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, sid. 30 och 31), som avser luftvärnsartilleriets beredskapsdivisioner i Sundsvall och Malmö, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Inventarier för vissa sjukhus* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Resor och militärtransporter.

26:o) **Inskrivnings- och färdkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 26, sid. 31 och 32) att till Inskrivnings- och färdkostnader för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 1,150,000 kronor.

Anslaget till inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader är för innevarande budgetår uppfört med 1,300,000 kronor.

På grund av övergången till det nya systemet för värnpliktigas inskrivning och redovisning har anslaget ansetts kunna minskas till 1,150,000 kronor. Då mönstring icke längre skall anordnas, har föreslagits att anslaget i fortsättningen benämnas Inskrivnings- och färdkostnader.

Utskottet.

Den verkställda kostnadsberäkningen har icke givit utskottet anledning till erinran liksom ej heller den föreslagna ändrade benämningen av anslaget.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Inskrivnings- och färdkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 1,150,000 kronor.

27:o) **Reseersättningar m. m.** Utskottet, som icke har något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, sid. 32) eller mot vad departementschefen i samband därmed anför, får under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu äskats, hemställa,

att riksdagen må till *Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 1,175,000 kronor.

28:o) **Rese- och traktamentskostnader m. m. för hästuttagningsmyndigheterna.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 28) avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed

anmäles.

Expenser m. m.

29:o) **Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 29, sid. 33—35), att till Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 8,900,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 7,400,000 kronor.

Anslagsökningen är föranledd av de stegrade priserna.

Kungl. Maj:ts föreliggande förslag tillstyrkes av utskottet, som alltså hemställer, *Utskottet.*

att riksdagen må till *Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 8,900,000 kronor.

30:o) **Övriga expenser m. m.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 30) avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed anmäles.

31:o) **Publikationstryck.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, sid. 37 och 38), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 30,000 kronor, beroende i huvudsak på inträffade prisstegringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Publikationstryck* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 220,000 kronor.

Mathållning m. m.

32:o) **Mathållning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 32, sid. 38—40) att till Mathållning för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 29,000,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 27,000,000 kronor. Medelsbehovet beräknades efter en portionskostnad av 127 öre för man och tjänstgöringsdag, varvid 115 öre beräknades motsvara kostnaden för proviant å förlägningsorten (normalportionspriset) samt återstoden, 12 öre, övriga kostnader för arméns mathållning.

För nästa budgetår har dagskostnaden beräknats med utgångspunkt från senast kända prisnivå. Med utgångspunkt från den vid medelsäskandena gällande prisnivå har kostnaden för proviant å förlägningsorten (normalportionspriset) beräknats till 130 öre för man och tjänstgöringsdag, medan övriga dagskostnader för arméns mathållning (merkostnad för proviant

utom förläggningssorten m. m.) beräknats till oförändrat 12 öre. Portionskostnaden för man och tjänstgöringsdag borde sålunda för budgetåret 1942/43 böra beräknas till $(130 + 12 =) 142$ öre för man och tjänstgöringsdag.

Antalet tjänstgöringsdagar för fast anställda och värnpliktiga har uppskattats till 19,000,000. Medelsbehovet under anslaget skulle sålunda — bortsett från kostnaderna för den kvinnliga köks- och servispersonalen — uppgå till $(19,000,000 \times 1.42 =) 26,980,000$ kronor. Kostnaderna för nämnda personal hava beräknats till oförändrat belopp, 2,250,000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet skulle enligt dessa beräkningar komma att utgöra $(26,980,000 + 2,250,000 =) 29,230,000$ kronor, vilket belopp dock ansetts böra avrundas till 29,000,000 kronor. Anslagshöjningen utgör 2,000,000 kronor.

Utskottet. Utskottet tillstyrker de föreslagna beräkningsgrunderna för arméns mat-
hållningsanslag liksom det begärda anslagsbeloppet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Mathållning* för budgetåret 1942/43
anvisa ett förslagsanslag av 29,000,000 kronor.

33:o **Furagering.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 33, sid. 40) att till Furagering för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 4,700,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 4,600,000 kronor.

I avbidan på närmare erfarenheter rörande prisutvecklingen hava för nästa budgetår tillämpats samma beräkningsgrunder som för innevarande budgetår.

Utskottet. Beräkningen av förevarande anslag har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Furagering* för budgetåret 1942/43
anvisa ett förslagsanslag av 4,700,000 kronor.

Intendenturmateriel m. m.

34:o **Munderingsutrustning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 34, sid. 41—43) att till Munderingsutrustning för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 16,900,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 17,500,000 kronor.

För nästa budgetår hava tillämpats samma beräkningsgrunder som för innevarande budgetår. Anslagsminskningen är beroende på minskat antal tjänstgöringsdagar.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot departementschefens förslag till medelsberäkning och anslagsdisposition under arméns munderingsanslag.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Munderingsutrustning* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 16,900,000 kronor.

35:o) **Kasern- och förplägnadsutredning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 35, sid. 43 och 44) att till Kasern- och förplägnadsutredning för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 2,125,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 2,150,000 kronor.

Departementschefen har icke ifrågasatt någon ändring i förhållande till innevarande budgetår av de dagkostnadsbelopp, som ligga till grund för uppskattningen av medelsbehovet under förevarande anslag.

Departementschefen har förutsatt, att Kungl. Maj:t skall kunna framdeles vid fastställande av stat för anslaget meddela beslut om jämkning inbördes mellan de under de båda titlarna, Kasernutredning och Förplägnadsutredning, beräknade beloppen, därest så av särskild anledning skulle visa sig önskvärt.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och intet har att erinra mot vad departementschefen i samband därmed anfört, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Kasern- och förplägnadsutredning* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 2,125,000 kronor.

36:o) **Engångskostnader för anskaffning av kaserninventarier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36, sid. 44 och 45) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu äskats, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Engångskostnader för anskaffning av kaserninventarier* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

37:o) **Inventarier för nya kasern- och mässbyggnader m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37, sid. 45 och 46) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Inventarier för nya kasern- och mässbyggnader m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 345,000 kronor.

38:o) **Växelbordsanläggningar.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38, sid. 46—48), vars genomförande innebär en utökning vid arméns staber, truppförband och anstalter av antalet telefonapparater med 711, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Växelbordsanläggningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 310,000 kronor.

Undervisning och övningar.

39:o) **Undervisningsmateriel m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, sid. 48 och 49) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu äskats, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Undervisningsmateriel m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 250,000 kronor.

40:o) **Vissa kostnader för de fasta undervisningsverken, särskilda utbildningskurser m. m. Truppförbandens övningar.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till ifrågavarande ändamål (punkterna 40 och 41) avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed anmäles.

41:o) **Fält- och fälttjänstövningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, sid. 53), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär oförändrat belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fält- och fälttjänstövningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

Anskaffning och vård av hästar m. m.

42:o) **Remontering.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43, sid. 53—56), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär oförändrade beräkningsgrunder och anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Remontering* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 850,000 kronor.

43:o) **Veterinärvård.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44, sid. 56) och under erinran, att för nästa budgetår räknats med samma

dagskostnad av 5,5 öre för häst och underhållsdag som för löpande budgetår, hemställer utskottet,

— att riksdagen må till *Veterinärvård* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 147,000 kronor.

44:o) **Arméns hundväsande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 45, sid. 56—58) att till Arméns hundväsande för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 54,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 25,000 kronor.

Den föreslagna anslagshöjningen är föranledd av behovet av en ökning av hundbeståndet ävensom av inträffade prisstegringar.

Utskottet tillstyrker, att en utökning av beståndet av tjänstehundar kommer till stånd och har intet att erinra mot det äskade anslaget. Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Arméns hundväsande* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 54,000 kronor.

45:o) **Arméns brevduveväsande.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46, sid. 59) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu äskats, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Arméns brevduveväsande* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 5,000 kronor.

Tygmateriel m. m.

46:o) **Vapen och ammunition m. m.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 47) avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed anmäles.

47:o) **Signal- och ingenjörteknisk materiel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, sid. 61 och 62), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår äskade anslaget innebär en höjning med 250,000 kronor, föranledd av beslutad förlängning av de värnpliktigas utbildningstid, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Signal- och ingenjörteknisk materiel m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 1,250,000 kronor.

48:o) **Motor- och anspanssfordon m. m.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 49) avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed anmäles.

49:o) **Industriell krigsberedskap. Försök med viss tygmateriel.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 50 och 51, sid. 63), vilka i förhållande till de för innevarande budgetår anvisade anslagen innebära oförändrade anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1942/43 anvisa

a) till *Industriell krigsberedskap* ett reservationsanslag av 200,000 kronor,

b) till *Försök med viss tygmateriel* ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

50:o) **Anskaffning av tygmateriel.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 52) avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed anmäles.

Fortifikatoriska anläggningar.

51:o) **Befästningars underhåll m. m.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, sid. 64 och 65), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 150,000 kronor, beroende på utökning av befästningsanläggningarna ävensom stegrade arbets- och materielkostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Befästningars underhåll m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 650,000 kronor.

Bidrag och understöd.

52:o) **Understöd åt den frivilliga landstormsutbildningen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 54, sid. 65—67) att till Understöd åt den frivilliga landstormsutbildningen för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 350,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 325,000 kronor.

Sveriges landstormsförenings centralförbund har hemställt, att anslaget för nästkommande budgetår måtte upptagas till ett belopp av 350,000 kronor, varav 325,000 kronor såsom bidrag till kostnaderna för frivillig landstormsutbildning och 25,000 kronor såsom bidrag till kostnaderna för landstormspojkarnas utbildning jämlikt centralförbundets bestämmelser för ungdomsavdelningars organisation och verksamhet.

Arméförvaltningen, som anför, att ämbetsverket under hand inhämtat, att antalet deltagare i landstormens ungdomsutbildning år från år ökats och för närvarande utgjorde över 8,000 mot 3,955 den 30 juni 1939, har tillstyrkt den gjorda framställningen. De kostnader, som landstormspojkarna själva få vidkännas, utgöras av medlemsavgifter, omkring 1 krona per år, utgifter för uniform (overall och mössa), i ett för allt omkring 20 kronor — eller mera därest ytterligare plagg anskaffas — samt kostnader för vissa läroböcker, beräknade till 1 à 2 kronor.

Departementschefen har framhållit, att det synes ligga i statens intresse att understödja verksamheten för landstormens ungdomsutbildning, som är ägnad att stärka vårt försvarsväsende och underlätta värnpliktsutbildningen. Departementschefen har därför förordat, att under förevarande anslag särskilda medel avses till främjande av landstormens ungdomsutbildning.

Medelsanvisningen synes departementschefen lämpligen böra få sådan form, att en allsidig rekrytering av landstormsungdom underlättas. I första hand synes av denna anledning statsunderstödet böra disponeras för nedbringande av den enskildes utgifter för anskaffning av uniform m. m. Återstoden av statsunderstödet synes departementschefen böra användas till förbättrande av utbildningen.

Från dessa utgångspunkter tillstyrker departementschefen den förordade anslagshöjningen.

Utskottet finner goda skäl tala för att under förevarande anslag särskilda medel avses till främjande av landstormens ungdomsutbildning, främst i syfte att underlätta en allsidig rekrytering av landstormsungdom. Såsom departementschefen framhållit bör statsunderstödet i första hand disponeras för nedbringande av den enskildes utgifter för anskaffning av uniform m. m. och återstoden användas till förbättrande av utbildningen. Den för tillgodo-seende av angivna syften begärda anslagshöjningen, 25,000 kronor, tillstyrkes av utskottet.

Utskottet.

Då Kungl. Maj:ts förslag i övrigt icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Understöd åt den frivilliga landstormsutbildningen* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 350,000 kronor.

53:o) **Bidrag till frivilliga automobilkåren.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, sid. 67), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 2,000 kronor, beroende på ökad utbildningsverksamhet inom kåren, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till frivilliga automobilkåren* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 12,000 kronor.

54:o) **Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig. Frivilliga djursjukvården i krig.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 56 och 57, sid. 67 och 68) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu äskats, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1942/43 anvisa

a) till befrämjande av det *Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* ett reservationsanslag av 20,000 kronor,

b) till befrämjande av *Frivilliga djursjukvården i krig* ett reservationsanslag av 8,000 kronor.

55:o) **Frivilliga skytteväsendets befrämjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 58, sid. 68—74) att till Frivilliga skytteväsendets befrämjande för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 1,325,000 kronor.

Vidare har uti två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *E. von Heland m. fl.* (I: 80) och den andra inom andra kammaren av herr *C. O. Nolin m. fl.* (II: 129) hemställts, att riksdagen måtte besluta, att vid fördelning av anslaget till det frivilliga skytteväsendets befrämjande må såsom anslagsberättigad få tagas i beräkning skytt, som under vederbörligt år uppnått 15 års ålder.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen II: 129.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 950,000 kronor.

Vidare må erinras, att 1941 års riksdag beviljat ett bidrag av 800,000 kronor till frivilliga skytteväsendet för möjliggörandet av en utökning av skytterörelsens gevärsbestånd genom inköp av gevär från kronans förråd.

I skrivelse den 20 juni 1941 har *skytteförbundens överstyrelse* hemställt om bidrag av statsmedel för den löpande verksamheten under budgetåret 1942/43 med tillhoppa 1,320,450 kronor.

Arméförvaltningen har framhållit, att då det ökade medelsbehovet huvudsakligen vore betingat av det stegrade antalet anslagsberättigande skyttar och önskemålet att kunna hålla bidragsbeloppen till skytteföreningarna vid avsett och behöfligt belopp av 4 kronor för varje sådan skytt, ämbetsverket intet hade att erinra mot den av överstyrelsen gjorda anslagsberäkningen.

Centralkommittén för det frivilliga försvarsarbetet har tillstyrkt bifall till överstyrelsens framställning.

I förevarande sammanhang har departementschefen till behandling upptagit uppkommen fråga om sänkning av minimiåldern för anslagsberättigande skytt.

I sin skrivelse 1937: 4 framhöll riksdagen (punkten 28), att enligt gällande av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter skytt för att vinna inträde i skytteförening skulle hava fyllt eller under inskrivningsåret fylla tolv år. För att kunna upptagas såsom anslagsberättigande för visst år skulle skytt hava fyllt femton år. Fråga hade uppkommit, huruvida icke nämnda åldersgräns för inskrivning i skytteförening finge anses vara väl låg och om ej rätten att bli anslagsberättigande skytt lämpligen borde knytas till en något högre ålder än som nu vore gällande. Dessa och därmed sammanhängande spörsmål ansågo riksdagen böra närmare utredas och prövas av Kungl. Maj:t och tillfälle beredas riksdagen att därefter härutinnan fatta ståndpunkt.

Vid anmälan i statsverkspropositionen till 1938 års riksdag av frågan om anslag för det frivilliga skytteväsendet framhöll föredragande departementschefen, att han för sin del funne det icke kunna förnekas, att skäl förefunnes, som talade för en viss höjning av de åldersgränser, som dittills tillämpats vid inträde i skytteförening respektive för att få räknas såsom anslagsberättigande skytt. I fråga om minimiåldern för inträde i skytteförening kunde departementschefen ansluta sig till den mening, som uttalats av såväl skytteförbundens överstyrelse som arméförvaltningens civila departement, nämligen att densamma lämpligen kunde på så sätt höjas, att vederbörande skulle vid inträde i skytteförening hava fyllt eller under inskrivningsåret fylla 14 år. Denna förändrade bestämmelse syntes böra tillämpas från och med år 1939. Vad beträffade minimiåldern för att få räknas som anslagsberättigande skytt, ansågo departementschefen likaledes, att en jämkning uppåt borde äga rum, vilken lämpligen syntes böra ske på det sätt, att från och med budgetåret 1938/39 minimiåldern hos de skyttar, till vilka hänsyn skulle tagas vid bestämmande av de till de särskilda skytteföreningarna utgående understödsbeloppen, höjdes från 15 till 16 år. Riksdagen lämnade vad sålunda föreslagits utan erinran.

I skrivelse den 5 september 1941 har nu *skytteförbundens överstyrelse* gjort framställning om sänkning av åldersgränsen för anslagsberättigande skytt från nuvarande 16 till 15 år från och med år 1941. Överstyrelsen har till stöd här för anfört bland annat följande:

Beträffande såväl värntjänstutbildningen som hemvärnet syntes det vara av stor betydelse, att de ynglingar, som deltog i skjutövningarna, redan före dessas början hade nått en viss grad av skutfärdighet. För att skytteföreningarna skulle kunna bibringa sina yngsta medlemmar denna skjututbildning utan att tyngas av ekonomiska uppoffringar, syntes det överstyrelsen nödvändigt, att statsanslag finge beräknas för dessa skyttar under åtminstone ett år före värntjänstutbildningens början, respektive inträde i hemvärnet, d. v. s. från och med det år, under vilket de fyllde 15 år. Ungdomens deltagande i frivilliga skjutövningar syntes överstyrelsen vara ett oeftergivligt villkor för utvinnande av största möjliga försvarsvärde ur det frivilliga skytteväsendet. Att bli en verkligt god skytt krävde ett flertal års omfattande

övningar, och det vore därför av vikt, att anslutningen till skytteleden på allt sätt underlättades genom statsmakternas åtgärder.

Arméförvaltningens civila departement har i yttrande den 23 september 1941 under hänvisning till de nytillkomna omständigheter, som i framställningen åberopats, tillstyrkt en sänkning åtminstone tills vidare av nämnda åldersgräns.

Vidare har departementschefen här anmält gjord framställning om statsanslag för svenska pistolskytteförbundets verksamhet.

Styrelsen för svenska pistolskytteförbundet har i skrivelse den 30 september 1941 hemställt om bidrag av statsmedel med 10,000 kronor för förbundets verksamhet under budgetåret 1942/43.

Arméförvaltningens civila departement har i utlåtande den 11 november 1941 förklarat sig i princip icke hava något att erinra mot att ifrågavarande sammanslutning med hänsyn till dess betydelse för försvarsväsendet av statsmedel tilldelades bidrag till sin verksamhet. Icke heller hade departementet något att erinra mot storleken av det äskade beloppet i och för sig. I anslutning härtill har emellertid ämbetsverket ifrågasatt, huruvida icke för ifrågavarande ändamål avsedda medel lämpligen borde inrymmas under anslaget till frivilliga skytteväsendets befrämjande.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande.

Frågan om minimiåldern för skytt, som vid utmätande av understödsbelopp till de särskilda skytteföreningarna skall anses såsom anslagsberättigande, var såsom av det föregående framgår föremål för övervägande senast vid 1938 års riksdag. Skäl ansågos då föreligga för en jämkning av åldern uppåt från 15 till 16 år. Även om jag i likhet med arméförvaltningens civila departement finner vissa skäl kunna åberopas för en återgång till 15-årsåldern som undre gräns, anser jag mig likväl med hänsyn till att riksdagen så sent som år 1938 träffat avgörande i frågan icke böra nu förorda en återgång till tidigare gällande åldersgräns.

Vad angår överstyrelsens framställning om bidrag för budgetåret 1942/43 för den frivilliga skytterörelsen, finner jag mig böra tillstyrka, att ett belopp av i runt tal 1,320,000 kronor, eller i stort sett det av överstyrelsen äskade anslaget, anvisas för ändamålet. Detta innebär i förhållande till innevarande budgetår en anslagshöjning med — bortsett från av riksdagen beviljade medel för inköp av gevär — omkring 370,000 kronor. Det må framhållas, att höjningen till huvudsaklig del är betingad därav, att antalet anslagsberättigande skyttar beräknats stiga utöver det till grund för beräkningarna av medelsbehovet för innevarande budgetår liggande antalet. Icke minst med tanke på att statens bidrag till den frivilliga skytterörelsen numera vuxit till betydande belopp vill jag uttala den förväntan, att skjututbildningen så bedrives, att största möjliga utbyte av densamma erhålles. Vid fastställande av skjutprogrammet för år 1943 torde böra tagas under omprövning, huruvida de senare årens krigserfarenheter böra föranleda en omläggning av utbildningsprogrammet. Lämpligen bör skytteförbundens överstyrelse vid programets upprättande samråda med chefen för armén.

Vad som upplysts rörande svenska pistolskytteförbundets verksamhet synes utvisa att förbundet är förtjänt av bidrag av statsmedel. Understödet torde dock böra tills vidare begränsas till 5,000 kronor. Jag delar civila departementets uppfattning, att medel för ändamålet lämpligen böra upptagas under förevarande anslag. Därav följer dock icke enligt min mening, att pistolskytteförbundet organisatoriskt underställes skytteförbundens överstyrelse. Denna fråga torde böra av de berörda förbunden upptagas till övervägande och ånyo underställas Kungl. Maj:ts prövning i samband med medelsäskanden för budgetåret 1943/44. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser rörande villkor för åtnjutande av ifrågavarande statsbidrag.

För tillgodoseende av de ändamål, som i det föregående angivits, torde förevarande anslag böra för nästa budgetår uppföras med (1,320,000 + 5,000 =) 1,325,000 kronor. Det för pistolskytteförbundet avsedda anslagsbeloppet synes böra under anslaget upptagas såsom särskild anslagspost.

Såsom av departementschefen erinrats beslöt 1938 års riksdag, att minimiåldern för att få räknas som anslagsberättigande skytt skulle höjas från 15. till 16 år.

Utskottet.

Sedan dess hava emellertid flera omständigheter tillkommit som ställt denna fråga i annat läge. Främst må härvid framhållas hemvärnsrörelsen. Enligt gällande organisation av hemvärdet skall till reservhemvärnsman kunna antagas den, som fyllt 16 år. Det synes utskottet vara av betydelse, att de ynglingar, som skola delta i hemvärnets skjutövningar, redan före dessas början nått en viss grad av skjutskicklighet. För att skytteförbundens yngsta medlemmar skola kunna ernå dylik skjututbildning är det enligt utskottets mening befogat, att statsanslag beräknas för dessa skyttar under åtminstone ett år före inträdet i hemvärdet. På grund härav anser sig utskottet kunna tillstyrka motionärernas av arméförvaltningens civila departement förordade förslag om en sänkning av åldersgränsen för anslagsberättigande skytt från 16 till 15 år.

Då fördelningen av statsanslaget till det frivilliga skytteväsendets befrämjande för budgetåret 1942/43 grundar sig på skytteföreningarnas årsrapporter över verksamheten under år 1941 synes lämpligt, att sänkningen av åldersgränsen vidtages retroaktivt från och med år 1941. Detta skulle möjliggöra, att skytteföreningarna redan under innevarande kalenderår erhålla anslag för 15-åriga skyttar.

Utskottets ovanberörda förslag torde icke behöva medföra någon ökning av anslaget för nästa budgetår.

Mot Kungl. Maj:ts förslag i övrigt har utskottet intet att erinra och tillstyrker alltså det äskade anslagsbeloppet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) med bifall till motionerna I: 80 och II: 129 medgiva, att vid fördelning av anslaget till det frivilliga skytteväsen-

dets befrämjande må, räknat från och med år 1941, såsom anslagsberättigande skytt tagas i beräkning skytt, som under vederbörligt år uppnått 15 års ålder;

b) till *Frivilliga skytteväsendets befrämjande* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 1,325,000 kronor.

56:o) **Bidrag till skjutbanors ordnande.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59, sid. 74 och 75) och under erinran, att riksdagen å tilläggsstat II till innevarande budgetår anvisat för nu ifrågakvarande ändamål ett anslag av 700,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom *Bidrag till skjutbanors ordnande* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

57:o) **Understöd åt vissa föreningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60, sid. 75) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu äskats, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Understöd åt vissa föreningar m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 20,000 kronor.

Marinen.

Avlöningar m. m. till fast anställd personal.

58:o) **Avlöningar till aktiv personal m. fl.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågakvarande ändamål (punkt 61) avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed anmäles.

59:o) **Avlöningar till personal å övergångsstat.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 62, sid. 76 och 77) att till Avlöningar till personal å övergångsstat för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 800,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 940,000 kronor.

Antalet av de beställningshavare, som väntas kvarstå å övergångsstaten under budgetåret 1942/43, lär komma att minskas med 48 i jämförelse med antalet för det löpande budgetåret kvarstående. Härigenom uppkommer en lönebesparing å 125,000 kronor. För rörligt tillägg har medelsanvisningen ansetts kunna sänkas med 5,000 kronor. I enlighet härmed har anslaget beräknats till, i avrundat tal, 800,000 kronor.

Den verkställda beräkningen av anslaget har icke givit utskottet anledning till erinran. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att för budgetåret 1942/43 fastställa stat för de till övergångsstat överförda lärarna vid de förutvarande skeppsgosseskolorna.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Avlöningar till personal å övergångsstat* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 800,000 kronor.

60:o) **Avlöningar till personal å reservstat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 63, sid. 77), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 40,000 kronor.

61:o) **Avlöningar till personal i marinens reserver.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 64) avger riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed anmäles.

62:o) **Rekryteringskostnader och avskedspremier m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 65, sid. 78 och 79) att till Rekryteringskostnader och avskedspremier m. m. för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 325,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 230,000 kronor.

Med hänsyn till rekryteringskontingenternas beräknade storlek har departementschefen funnit, att anslagsposten till rekryteringsmedel bör höjas med sammanlagt 16,150 kronor till 87,000 kronor. Av samma skäl har förordats en höjning av anslagsposten till anställningspenningar med 8,000 kronor till 64,000 kronor. Beträffande avskedspremierna har med hänsyn till den beräknade manskapsavgången under nästa budgetår medelsbehovet uppskattats för budgetåret 1942/43 till 170,000 kronor, innebärande en höjning med 72,000 kronor. I avseende å det för civilanställning för innevarande budgetår beräknade beloppet, 4,500 kronor, har någon ändring icke ifrågasatts.

Anslagets slutsumma har avrundats till 325,000 kronor. Departementschefen har föreslagit, att det bör få ankomma på Kungl. Maj:t att i anslutning till vad ovan anförts fastställa stat för anslaget.

Utskottet.

Utskottet, som tillstyrker den verkställda anslagsberäkningen under förevarande punkt och icke har något att erinra mot vad departementschefen i samband därmed anfört, får hemställa,

att riksdagen må till *Rekryteringskostnader och avskedspremier m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 325,000 kronor.

63:o) **Ekiperingsersättningar.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66, sid. 79) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu äskats, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ekiperingsersättningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 580,000 kronor.

Avlöningar och familjebidrag åt värnpliktiga.

64:o) **De värnpliktigas avlöning.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 67) jämte i samband därmed väckta motioner avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed

anmäles.

65:o) **Familjebidrag åt värnpliktiga.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68, sid. 80), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 35,000 kronor, beroende på ändringen av antalet tjänstgöringsdagar till följd av den beslutade förlängningen av de värnpliktigas utbildningstid, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Familjebidrag åt värnpliktiga* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

Sjukvård.

66:o) **Sjukvård.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 69, sid. 81 och 82) att till Sjukvård för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 300,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 284,000 kronor.

Vid behandlingen av arméns motsvarande anslag har departementschefen föreslagit vissa ändrade grunder för beräkandet av medelsbehovet under försvarsgrenarnas allmänna sjukvårdsanslag. Förslaget innebär, att kostnaderna för anskaffning av viss för den löpande fredssjukvården erforderlig materiel — dock icke förbandsmateriel och läkemedel — vilka hittills

bestritts från de allmänna sjukvårdsanslagen, i fortsättningen skola bestridas från anslagen till sjukvårdsmateriel samt att med hänsyn härtill dagskostnadsbeloppet för de värnpliktigas sjukvård skall sänkas med 1 öre och det årliga medelkostnadsbeloppet för manskapets sjukvård med 5 kronor. Med hänsynstagande till det antal tjänstgöringsdagar för värnpliktiga, som beräknats på grundval av den nya värnpliktslagens bestämmelser om utbildningstidens längd, och under åberopande av vad departementschefen under arméns motsvarande anslag anfört i fråga om antalet befattningshavare, till vilka hänsyn bör tagas, har departementschefen verkställt en beräkning av medelsbehovet under de olika anslagstitlarna, enligt vilken beräkning kostnaderna under anslaget för nästa budgetår uppskattats till 300,000 kronor.

Under hänvisning till vad utskottet anfört under arméns motsvarande anslag får utskottet, som lämnat Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt utan erinran, hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Sjukvård* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 300,000 kronor.

67:o) **Sjukvårdsmateriel.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 70, sid. 82 och 83) att till Sjukvårdsmateriel för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 70,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 20,000 kronor.

Under motsvarande anslag under armén har departementschefen meddelat, att arméförvaltningen väckt förslag rörande i vissa hänseenden ändrade grunder för beräkningen av medelsbehovet under sjukvårdsmaterielanslagen. Departementschefen har tillstyrkt nämnda förslag. Marinförvaltningen har anfört, att medelsbehovet under förevarande anslag vid tillämpning av de ändrade beräkningsgrunderna och med hänsyn tagen till ändrad uppskattning av antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga borde beräknas för fredssjukvårdsmateriel till 50,000 kronor och för krigssjukvårdsmateriel till oförändrat 20,000 kronor. Häremot har departementschefen intet haft att erinra.

Under hänvisning till vad utskottet anfört under arméns motsvarande anslag och då intet synes vara att erinra mot beräkningen av medelsbehovet under nu ifrågavarande anslag, får utskottet hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Sjukvårdsmateriel* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 70,000 kronor.

Resor och militärtransporter.

68:o) **Inskrivnings- och färdkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 71, sid. 83), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en minskning med 40,000 kronor, beroende på genomförandet av det nya systemet för de värnpliktigas inskrivning och redovisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Inskrivnings- och färdkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 170,000 kronor.

69:o) **Reseersättningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72, sid. 84), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 15,000 kronor, beroende på förutsedda personalökningar och därmed sammanhängande ökning av antalet kommanderingar och resor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 210,000 kronor.

Expenser m. m.

70:o) **Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73, sid. 84 och 85), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade bränsleanslaget innebär en höjning med 350,000 kronor, beroende på de stegrade priserna ävensom ökningen av de värnpliktigas utbildningstid, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 1,800,000 kronor.

71:o) **Övriga expenser m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74, sid. 86), vilket i förhållande till innevarande års motsvarande anslag innebär oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 332,000 kronor.

72:o) **Publikationstryck.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 75, sid. 86 och 87), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en med hänsyn till beräknade prisstegringar föranledd ökning med 20,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Publikationstryck* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

Mathållning.

73:o) **Mathållning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 76, sid. 87—90) att till Mathållning för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 8,600,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 6,700,000 kronor, varvid medelsbehovet under anslaget beräknats på grundval av en portionskostnad av 1 krona 27 öre vid tjänstgöring i land (1 krona 8 öre för budgetåret 1940/41) och 1 krona 90 öre vid tjänstgöring ombord (1 krona 64 öre).

För nästa budgetår har till utgångspunkt tagits det portionspris, som låg till grund för anslagsberäkningen för budgetåret 1941/42, nämligen 115 öre, ökat med den av socialstyrelsen angivna prisstegringen av 12 procent d. v. s. i avrundat tal 130 öre. »Övriga mathållningskostnader» hava beräknats till oförändrat 12 öre. Sammanlagda kostnaden skulle alltså bli 1 krona 42 öre. Skeppsportionspriset har beräknats till 2 kronor 15 öre.

Med hänsyn till beslutad förlängning av tjänstgöringstiden för värnpliktiga har marinförvaltningen föreslagit en ökning av anslagsposten till civil personal med 25,000 kronor till 371,050 kronor.

Med utgångspunkt från 3,747,900 tjänstgöringsdagar i land och 1,000,000 tjänstgöringsdagar ombord skulle medelsbehovet under mathållningsanslaget för budgetåret 1942/43 beräknas till $(3,747,900 \times 1,42 + 1,000,000 \times 2,15 =)$ 7,472,018, ökat med det för den särskilda anslagsposten till kostnader för civil personal beräknade beloppet, 371,050 kronor, och beräknat belopp för mässpenningar, 818,000 kronor.

Medelsbehovet i sin helhet skulle alltså uppgå till $(7,472,018 + 371,050 + 818,000 =)$ 8,661,068 kronor eller, i avrundat tal, 8,660,000 kronor.

Departementschefen har funnit en viss ökning av medelsbehovet under förevarande anslag visserligen vara att förvänta med hänsyn till att den överföring av avlöningskostnad för manlig civil personal vid matinrättningarna, varmed marinförvaltningen räknat, enligt vad departementschefen framhållit icke bör komma till stånd under budgetåret 1942/43. Denna ökning synes emellertid departementschefen icke vara av den storleksordning, att den nämnvärt påverkar anslagsbehovet. Departementschefen har därför föreslagit, att anslaget för budgetåret 1942/43 uppföres med ett till 8,600,000 kronor avrundat belopp, innebärande en anslagsökning med 1,900,000 kronor. Av denna anslagsökning faller ett belopp av omkring 500,000 kronor på den utsträckning av värnpliktstiden, som förutsattes i den av 1941 års riksdag antagna nya värnpliktslagen.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en anslagsökning med 1,900,000 kronor, beroende främst på fortsatt stegring av livsmedelspriserna och på den be-

Utskottet.

slutade utsträckningen av värnpliktstiden. Mot den verkställda beräkningen av anslaget har utskottet icke funnit anledning till erinran och får alltså hemställa,

att riksdagen må till *Mathållning* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 8,600,000 kronor.

Intendenturmateriel m. m.

74:o) **Beklädnad.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 77, sid. 90 och 91) att till Beklädnad för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 4,065,000 kronor.

Anslaget är nu uppfört med 3,130,000 kronor, varvid medelsbehovet beräknats efter en kostnad av 80 öre för man och tjänstgöringsdag mot 65 öre för närmast föregående budgetår.

Stora svårigheter erbjuda att under nuvarande förhållanden bestämma riktiga storleken av den dagskostnad, efter vilken medelsbehovet bör beräknas för det kommande budgetåret. Vid beräknande av denna kostnad måste nämligen hänsyn tagas till förändringar i materialpriser och arbetslöner. Dessa utvisa liksom föregående år fortsatt stigande tendens. En avsevärd kostnadsökning drabbar beklädnadsanslaget därigenom, att statlig omsättningsskatt utgår å materialier och persedlar, som upphandlas för kronans räkning. På grund härav och med hänsyn bland annat till den snabbare förslitningen av beklädnadsmaterielen har dagskostnaden för nästa budgetår ansetts böra fixeras till 85 öre.

Med utgångspunkt från 4,735,300 tjänstgöringsdagar beräknas medelsbehovet till i avrundat tal 4,025,000 kronor. Härtill har lagts ett belopp av 40,000 kronor för avlöning till viss icke-ordinarie personal. Av anslagshöjningen, 935,000 kronor, kan ett belopp av omkring 280,000 kronor beräknas belöpa på den utsträckning av värnpliktstiden, som kommit till stånd genom den nya värnpliktslagen.

I detta sammanhang har departementschefen anmält, att enligt Kungl. Maj:ts beslut den 17 oktober 1941 i samband med den omorganisation av Sveriges frivilliga motorbåtskår till en sjövärnsskår, för vilken närmare kommer att redogöras i det följande under anslaget till bidrag till sjövärnsskåren, kårmedlemmarna tillhandahållas viss beklädnadsutrustning på kronans bekostnad enligt i beslutet angivna grunder. Härav föranledda kostnader — vilka icke äro av den storleksordning att de behöva påverka anslagsberäkningen — hava ansetts böra utgå av förevarande anslag.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker det begärda anslagsbeloppet och har intet att erinra mot att kostnaderna för medlemmarnas i sjövärnsskåren beklädnadsutrustning bestridas från förevarande anslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Beklädnad* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 4,065,000 kronor.

75:o) **Kasern- och förplägnadsutredning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 78, sid. 91 och 92) att till Kasern- och förplägnadsutredning för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 570,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 405,000 kronor, varvid medelsbehovet beräknats efter en dagskostnad av 14 öre för man mot tidigare 12 öre.

För nästa budgetår har med hänsyn till de stegrade materielkostnaderna, bland annat orsakade av tillkomsten av statlig omsättningsskatt, dagskostnaden uppskattats till 15 öre för man.

Mot de föreslagna beräkningsgrunderna liksom mot det äskade anslagsbeloppet har utskottet intet att erinra. Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Kasern- och förplägnadsutredning* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 570,000 kronor.

Undervisning och övningar.

76:o) **Undervisningsmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 79, sid. 93 och 94) att till Undervisningsmateriel m. m. för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 89,000 kronor.

Den föreslagna höjningen av anslaget är föranledd av prisstegringar ävensom ökat elevantal vid sjökrigsskolan och kustartilleriets underofficersskola.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Undervisningsmateriel m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor. Utskottet.

77:o) **Vissa kostnader för de fasta undervisningsverken, särskilda utbildningskurser m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 80, sid. 94 och 95) att till Vissa kostnader för de fasta undervisningsverken, särskilda utbildningskurser m. m. för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 155,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 134,000 kronor.

Departementschefen har funnit en uppräknings av anslaget med hänsyn till inträdda prisstegringar och ökat elevantal vid vissa skolor icke kunna undvikas. Ej heller synes departementschefen något vara att erinra mot ett av marinförvaltningen framlagt förslag, att en marinläkarkurs anordnas hösten 1942. I det hela borde emellertid, framhåller departementschefen, en viss begränsning av medelsbehovet under detta anslag böra eftersträvas. En omprövning av behovet av de särskilda kurser, som normalt skola bekostas ur anslaget, synes vid lämpligt tillfälle böra företagas. Departementschefen har förordat, att anslaget för nästa budgetår bestämmas till 155,000 kronor, motsvarande en höjning med 21,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet finner i likhet med departementschefen, att en viss begränsning av medelsbehovet under detta anslag bör eftersträvas och att en omprövning av behovet av de särskilda kurser, som normalt skola bekostas ur anslaget, bör vid lämpligt tillfälle företagas.

Mot det under förevarande punkt äskade anslagsbeloppet har utskottet intet att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Vissa kostnader för de fasta undervisningsverken, särskilda utbildningskurser m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 155,000 kronor.

78:o) **Flottans övningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 81, sid. 95—98) att till Flottans övningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 10,900,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 9,200,000 kronor.

På grundval av närmare angivna detaljberäkningar med hänsyn till nu gällande priser har posten »av fartygsexpeditioner direkt föranledda kostnader» ansetts böra höjas från nuvarande 7,623,750 kronor till 9,326,450 kronor. »Vissa kostnader i land samt av fartygsinspektioner först i andra hand föranledda utgifter» hava uppskattats för nästa budgetår till ett belopp av 412,505 kronor, motsvarande kostnaden enligt 1938/1939 års prisnivå med en förhöjning av 15 procent. Vissa resekostnader, traktamentsersättningar och expensutgifter, målflygning samt luftskydds- m. fl. krigsövningar i land hava beräknats till samma belopp som för innevarande budgetår, eller till respektive 19,000 kronor, 77,000 kronor och 25,000 kronor. Kostnaderna för beräknad höjning av övningsanslaget på grund av tjänstgöringstidens ökning för flottans värnpliktiga samt semesteravlöning åt

marinens arbetare hava upptagits till samma belopp som för innevarande budgetår, 1,060,000 kronor.

I enlighet med de i det föregående angivna beräkningarna skulle medelsbehovet under övningsanslaget för nästa budgetår uppgå till i avrundat tal 10,900,000 kronor.

Departementschefen har räknat med att för flottans målflygning under nästa budgetår anlitas förhyrda plan. Endast i den mån förhyrning icke kan komma till stånd torde, framhåller departementschefen, målflygningen böra ombesörjas av flygvapnet; för sådant fall torde erforderliga medel få överföras från förevarande anslag till flygvapnets vederbörliga anslag. Vad nu anförts står i överensstämmelse med vad i motsvarande hänseende gäller för innevarande budgetår.

Departementschefen har förutskickat, att han i det följande kommer att förorda ett av sjökarteverket framlagt förslag om överförande till sjökarteverket av de militära sjömätningarna. I följd härav har i detta sammanhang räknats med en till 14,000 kronor upptagen minskning av medelsbehovet under förevarande anslag, som inträder vid bifall till nämnda förslag.

Den verkställda beräkningen av flottans övningsanslag samt vad departementschefen i samband därmed anfört har utskottet lämnat utan erinran.

Utskottet.

Under återopande av det anförda och med förmälan, att utskottet under sjökarteverkets avlöningsanslag tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag om överflyttning av de militära sjömätningarna till nämnda ämbetsverk, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Flottans övningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 10,900,000 kronor.

79:o) **Kustartilleriets övningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 82, sid. 98) att till Kustartilleriets övningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 1,630,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1,480,000 kronor.

Till följd av dels föreslagen kaderökning, dels tillkomsten av vissa nya batterier, dels ock inträffade prisstegringar har titel I. Kustartilleriförbandens övningar funnits böra ökas från 1,440,000 kronor till 1,595,000 kronor. I fråga om titel II. Krigsövningar vid kustfästningarna m. m. har med hänsyn till inträffade prisstegringar en förhöjning med 2,000 kronor till 42,000 kronor ansetts erforderlig.

I enlighet härmed har anslaget upptagits med ett till 1,630,000 kronor avrundat belopp.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker det äskade anslaget och hemställer, att riksdagen må till *Kustartilleriets övningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 1,630,000 kronor.

80:o) **Studiestipendier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 83, sid. 98 och 99), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en minskning med 900 kronor, beroende på förefintliga reservationer, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Studiestipendier* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Flytande materiel, artillerimateriel m. m.

81:o) **Fartygsbyggnader för flottan.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 84) avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed anmäles.

82:o) **Fartygsbyggnader för kustartilleriet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 85, sid. 100 och 101) att till Fartygsbyggnader för kustartilleriet för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1940/41 framlade marinförvaltningen ett förslag till nybyggnadsprogram för kustartilleriets båtmateriel, medförande en kostnad av sammanlagt 5,730,000 kronor. Riksdagen har för budgetåren 1940/41 och 1941/42 för nämnda ändamål hittills anvisat tillhoppa 3,230,000 kronor.

Beträffande medelsbehovet för fartygsbyggnader för kustartilleriet under nästa budgetår har marinförvaltningen med förmälan, att av förenämnda ersättningsprogram återstode nybyggnad av fyra vedettbåtar och två bogserbåtar av typ A, hemställt, att nämnda båtar finge nybyggas. Under förutsättning att marinförvaltningen erhöle bemyndigande att beställa denna materiel, kunde medlen fördelas på två budgetår. Ämbetsverket beräknade, att under budgetåret 1942/43 för ändamålet erfordrades ett belopp av 1,500,000 kronor och under budgetåret 1943/44 resterande 1,325,000 kronor ävensom merkostnader på grund av fördyring.

Med hänsyn till önskvärheten av att det under budgetåret 1940/41 påbörjade programmet för fartygsbyggnader för kustartilleriet så snart ske kan slutföras, har departementschefen funnit sig böra biträda marinförvaltningens hemställan om anvisande av för ändamålet för nästa budgetår erforderligt belopp, 1,500,000 kronor.

Det torde, framhåller departementschefen, få ankomma på Kungl. Maj:t att i den mån så skulle visa sig erforderligt bemyndiga marinförvaltningen att redan under budgetåret 1942/43 beställa den materiel, för vilken medel komma att äskas först för budgetåret 1943/44.

I likhet med departementschefen finner utskottet önskvärt, att det under budgetåret 1940/41 påbörjade programmet för fartygsbyggnader för kustartilleriet så snart ske kan slutföres och tillstyrker därför att det för ändamålet erforderliga beloppet för nästa budgetår, 1,500,000 kronor, anvisas.

Utskottet.

Utskottet har intet att erinra mot departementschefens förslag om bemyndigande för marinförvaltningen att redan under nästa budgetår beställa den materiel, för vilken medel komma att äskas först för budgetåret 1943/44.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Fartygsbyggnader för kustartilleriet* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor.

83:o) **Underhåll av flottans fartyg m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 86, sid. 102 och 103) att till Underhåll av flottans fartyg m. m. för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 12,450,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 11,250,000 kronor.

Anslagsökningen är beroende på den prisstegring, som ägt rum under det gångna budgetåret ävensom på det ökade fartygsbeståndet och den ökade förslitningen av materielen i samband med den förstärkta försvarsberedskapen. Då vissa delar av marinens båtbestånd komma att vid omorganisation av sjökarteverket överföras till detta verk föranleder detta en minskning av anslaget med 49,950 kronor.

Den verkställda prövningen av förevarande anslagsbehov har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Underhåll av flottans fartyg m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 12,450,000 kronor.

84:o) **Underhåll av kustartilleriets materiel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 87, sid. 103 och 104), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 430,000 kronor, beroende på dels inträffade prisstegringar, dels ock nytillkommande materiel hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Underhåll av kustartilleriets materiel m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 1,970,000 kronor.

85:o) **Anskaffning och underhåll av motorfordon.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 88, sid. 104 och 105), vilket innebär en minskning med 10,000 kronor i förhållande till nu löpande budgetårs anslag för ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anskaffning och underhåll av motorfordon* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

86:o) **Anskaffning av artilleri- och annan teknisk materiel.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 89) avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed anmäles.

87:o) **Vissa materielförsök.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 90, sid. 106), vilket i förhållande till innevarande budgetårs motsvarande anslag innebär en ökning med 165,000 kronor, får utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, hemställa,

att riksdagen må till *Vissa materielförsök* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 565,000 kronor.

88:o) **Vissa konstruktionsarbeten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 91, sid. 107 och 108) att till *Vissa konstruktionsarbeten* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 350,000 kronor.

Till vissa konstruktionsarbeten har 1941 års riksdag å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisat ett reservationsanslag av 250,000 kronor. Nämnade belopp utgör första delen av ett till sammanlagt 600,000 kronor beräknat medelsbehov för konstruktionsarbeten, vars återstod, 350,000 kronor, av Kungl. Maj:t nu äskats för nästa budgetår.

Utskottet.

Utskottet, som tillstyrker det av Kungl. Maj:t under förevarande punkt äskade anslaget, får hemställa,

att riksdagen må till *Vissa konstruktionsarbeten* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 350,000 kronor.

89:o) **Förstärkning av kustartilleriförsvaret.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 92) avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed anmäles.

90:o) **Båtar för sjökrigsskolan.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 93, sid. 108 och 109) att till Båtar för sjökrigsskolan för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 120,000 kronor.

Med hänsyn framför allt till den avsevärda utökningen och intensifieringen av undervisningsverksamheten vid sjökrigsskolan har departementschefen funnit påkallat, att skolan tillförsäkras erforderlig båtmaterial för övnings- och utbildningsändamål. För tillgodoseende av det mest trängande behovet har departementschefen förordat, att ett belopp av 120,000 kronor ställes till förfogande. Departementschefen har vidare i annat sammanhang föreslagit anvisande för ändamålet av 50,000 kronor å tilläggsstat för innevarande budgetår. Det torde, framhåller departementschefen, få ankomma på Kungl. Maj:t att i samband med blivande dispositionsbeslut efter förslag av marinförvaltningen fatta ståndpunkt till frågan vilka båttyper som skola anskaffas inom ramen av nyssnämnda belopp.

Med erinran att innevarande års riksdag på därom av Kungl. Maj:t gjord framställning anvisat å tilläggsstat för budgetåret 1941/42 ett anslag av 50,000 kronor för anskaffning av båtar för sjökrigsskolan, tillstyrker utskottet, att för nästa budgetår anvisas det under förevarande punkt för samma ändamål äskade anslaget. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i samband med blivande dispositionsbeslut efter förslag av marinförvaltningen fatta ståndpunkt till frågan om vilka båttyper, som skola anskaffas inom ramen av de båda anslagen.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Båtar för sjökrigsskolan* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 120,000 kronor.

91:o) **Industriens krigsorganisation.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 94, sid. 109 och 110), vilket i förhållande till det för löpande budgetår anvisade anslaget innebär en med hänsyn till förefintlig reservation föranledd minskning med 100,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Industriens krigsorganisation* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Fortifikatoriska anläggningar.

92:o) **Befästningars underhåll m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 95, sid. 110), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en ökning med 50,000 kronor för mötande av uppkommande krav på kompletteringar m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Befästningars underhåll m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 450,000 kronor.

Bidrag och understöd.

93:o) **Bidrag till sjövärnsskåren.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 96, sid. 110 och 111) att till Bidrag till sjövärnsskåren för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

Å riksstaten för innevarande budgetår är uppfört ett reservationsanslag av 45,000 kronor till bidrag till Sveriges frivilliga motorbåtskår.

Genom beslut den 17 oktober 1941 har Kungl. Maj:t förklarat, att från och med den 1 november 1941 Sveriges frivilliga motorbåtskår skall organiseras såsom en sjövärnsskår enligt vid beslutet fogat reglemente, vilket trätt i kraft den 1 november 1941. Enligt reglementet rekryteras sjövärnsskåren på frivillighetens väg och ingår i sjöförsvaret. Kåren har till uppgift att vid förstärkt försvarsberedskap (mobilisering) ävensom eljest, då så finnes lämpligt, ställa särskilt utbildad personal till krigsmaktens förfogande.

Med hänsyn till omorganisationen kommer medelsbehovet under detta anslag att ökas. I avbidan på mera uttömmande anslagskalkyler har departementschefen beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till 60,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker det föreliggande medelsäskandet och har intet att erinra mot förslaget, att det bör få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser rörande anslagsdispositionen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till sjövärnsskåren* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

94:o) **Bidrag till maritim ungdomsverksamhet.** I propositionen nr 293 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 maj 1942, föreslagit riksdagen att såsom Bidrag till maritim ungdomsverksamhet för budgetåret 1942/43 under fjärde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 75,000 kronor.

Departementschefen har meddelat, att chefen för Stockholms örlogsstation framlagt ett förslag till uppbyggande av ett »system för den svenska ungdomens maritima fostran». Den avsedda maritima ungdomsrörelsen borde vara statligt understödd och organiserad men likväl i stort sett bygga

på redan förefintliga frivilliga organisationer, såsom sjöscoutavdelningarna inom Sveriges scoutförbund samt Sveriges frivilliga motorbåtskår.

Genom beslut den 24 januari 1941 uppdrog Kungl. Maj:t åt chefen för marinen att, i den mån så erfordrades med anlitande av särskilt tillkallade sakkunniga, föranstalta om utredning rörande anordnande av en på frivillighetens grund vilande sjömilitär undervisnings- och övningsverksamhet för ungdom.

De av chefen för marinen tillkallade sakkunniga ingåvo den 23 april 1941 till chefen för marinen ett preliminärt förslag till anordnande av maritim ungdomsverksamhet sommaren 1941. Sedan Kungl. Maj:t den 23 maj 1941 lämnat medgivande till att en ungdomsverksamhet av föreslagen art anordnades, bedrevs under sommaren utbildningsverksamhet i enlighet med de sakkunnigas preliminära förslag dels av Sveriges frivilliga motorbåtskår (den nuvarande sjövärnskåren), dels av Sveriges scoutförbund.

Med skrivelse till chefen för marinen den 22 december 1941 överlämnade de sakkunniga därefter betänkande och förslag angående anordnande av en sjömilitär undervisnings- och övningsverksamhet för ungdom. Förslaget har av chefen för marinen med eget yttrande underställts Kungl. Maj:ts prövning. Utlåtanden över förslaget hava inhämtats av marinförvaltningen, skolöverstyrelsen, chefen för sjövärnskåren samt Sveriges scoutförbund.

De sakkunnigas förslag innebär i huvudsak följande.

1. Verksamheten bedrivs med bidrag av statsmedel enligt framlagt utbildningsprogram inom Sveriges scoutförbunds sjöscoutkårer och sjöscoutavdelningar samt inom sjövärnskårens aspirantavdelningar.

2. Inom sjöscoutrörelsen avser utbildningen som regel deltagare i åldern 12—15 år (fyraårig utbildning). Inom sjövärnskåren avses verksamheten skola omfatta åldrarna 16—18 år (treårig utbildning).

3. För sjöscoutrörelsens del bestrider staten kostnaderna för inköp av båtmaterial med 50 procent samt kostnaderna för deltagande i ledarekurser med likaledes 50 procent. Sveriges scoutförbund bör i mån av tillgång kunna erhålla övningsmateriel som lån från marinen.

4. Inom sjövärnskåren bestrider staten kostnader för materiel och instruktörsarvoden samt 50 procent av kostnaderna för den praktiska utbildningsverksamheten. Staten svarar för hela kostnaden för ledareutbildning.

5. Inom såväl sjöscoutrörelsen som sjövärnskåren ställas stipendier av statsmedel till förfogande för mindre bemedlade.

6. Som centralorgan för verksamheten tillsättes ett råd, maritima ungdomsrådet.

För egen del har departementschefen inledningsvis anført, att då han den 24 januari 1941 anmälde frågan om verkställande av utredning om en sjömilitär undervisnings- och övningsverksamhet för ungdom, underströk han särskilt det förhållandet, att någon motsvarighet för marinens vidkommande till landstormsförbundens ungdomsavdelningar för närvarande icke finnes. Den sjömilitärt intresserade ungdomen saknade därför egentliga möjligheter till utbildning och övning i hithörande stycken.

Efter att hava redogjort för huvudlinjerna i de sakkunnigas förslag, som ovan återgivits, har departementschefen anfört följande.

Vid min granskning av det framlagda förslaget har jag i likhet med de hörda myndigheterna och organisationerna kommit till den uppfattningen, att förslagets genomförande är ägnat att skapa goda förutsättningar för bibringande av ett icke föraktligt mått av sjömilitära och allmänt sjömannamässiga färdigheter hos den deltagande ungdomen. Jag vill därför förorda, att en undervisnings- och övningsverksamhet i huvudsaklig överensstämmelse med sakkunnigförslaget kommer till stånd under medverkan från statsmakternas sida.

Vad angår den närmare utformningen av den i utredningsmännens förslag skisserade verksamheten — varom det torde ankomma på Kungl. Maj:t att besluta — kan jag ansluta mig till förslagets riktlinjer. Jag finner således den förordade uppdelningen av verksamheten på Sveriges scoutförbund och sjövärnsskåren lämplig men förutsätter härvid, i likhet med utredningsmännen, att ett särskilt organ inrättas med uppgift att samordna de båda verksamhetsgrenarna och svara för en enhetlig och planmässig ledning av verksamheten. Åt denna fråga bör vid förslagets genomförande ägnas särskild uppmärksamhet liksom även åt frågan om de ynglingars ställning i värnpliktshänseende, vilka genomgått aspirantutbildning.

Vad härefter angår kostnaderna för verksamheten ha de sakkunniga som förut nämnts räknat med ett sammanlagt årligt anslagsbehov — inberäknat anskaffning och underhåll av båtmateriel — av i runt tal 60,000 kronor. Chefen för marinen däremot har på grundval av uppgifter av chefen för sjövärnsskåren för nästa verksamhetsår räknat med en kostnad av 65,000 kronor för aspirantverksamheten, vartill skulle komma ett belopp av 10,000 kronor för förhyrning eller anskaffning av segelfartyg. Med denna beräkning skulle totalkostnaden för ungdomsverksamheten komma att uppgå till omkring 93,000 kronor för år. Läggas härtil den av chefen för sjövärnsskåren anmälda kostnadsökningen för aspirantutbildning vid Vänerflotttiljen ökas nyssnämnda belopp till, i runt tal, 98,000 kronor. Marinförvaltningen har ifrågasatt, huruvida icke i avvaktan på närmare erfarenheter rörande kostnadernas storlek ungdomsverksamheten borde organiseras allenast inom sjövärnsskåren.

För egen del har jag i likhet med marinförvaltningen funnit en viss osäkerhet vidlåda de i ärendet framlagda kostnadsberäkningarna. Däremot håller jag före, att det av praktiska skäl är önskvärt att verksamheten i ett sammanhang organiseras, och kan därför icke ansluta mig till ämbetsverkets uppfattning om uppskov tills vidare med genomförandet av den del av utbildningsprogrammet, som skulle omhänderväras av Sveriges scoutförbund. Enligt min mening bör dock anslagsbehovet icke nu uppskattas till större belopp än 75,000 kronor. Jag förutsätter, att verksamheten för den närmaste tiden icke erhåller större omfattning än att kostnaderna kunna bestridas inom ramen för ett statsbidrag av denna storlek, vilket torde kunna inrymmas bland de kostnader, som i propositionen 1942: 210 för försvarsväsendet beräknats för femårsperioden 1942/47. För budgetåret 1941/42 anser jag mig icke böra beräkna särskilt anslag för ändamålet utan förordar, att nämnda belopp, 75,000 kronor, i sin helhet anvisas å riksstaten för budgetåret 1942/43, lämpligen såsom särskilt reservationsanslag under fjärde huvudtiteln C. Försvarskrafterna, underrubrikerna Marinen, Bidrag och understöd. I anledning av vad chefen för marinen i äm-

net anført vill jag framhålla, att anslaget bör få tagas i anspråk för bestridande av skäliga arvoden till instruktörspersonal om och i den mån anslaget därtill lämnar tillgång.

Erforderliga närmare föreskrifter rörande anslagsmedlens användning, redovisning och kontroll torde få utfärdas av Kungl. Maj:t.

Såsom departementschefen framhållit finnes för närvarande icke någon motsvarighet för marinens vidkommande till landstormsförbundens ungdomsavdelningar. Huru man lämpligast bör ordna denna fråga, har varit föremål för utredning av särskilt tillkallade sakkunniga. Det av departementschefen nu framlagda sakkunnigförslaget till maritim ungdomsrörelse synes utskottet vara väl ägnat att bereda möjligheter till en för ungdom lämpad utbildning i sjömilitära och allmänt maritima ämnen, ungefärligen motsvarande den utbildning som står till buds inom landstormens ungdomsrörelse. Utskottet är därför berett att i likhet med departementschefen förorda, att en undervisnings- och övningsverksamhet i huvudsaklig överensstämmelse med sakkunnigförslaget kommer till stånd under medverkan från statsmakternas sida.

Utskottet.

Vad beträffar kostnaderna för verksamheten synes intet vara att erinra mot att för ändamålet anvisas ett särskilt anslag å riksstaten av den storleksordning, som departementschefen föreslagit. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga närmare föreskrifter rörande anslagsmedlens användning, redovisning och kontroll.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom *Bidrag till maritim ungdomsverksamhet* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 75,000 kronor.

95:o) **Understöd åt föreningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 97, sid. 112), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 800 kronor, beroende på att kostnaderna för biblioteksverksamhet för underofficerare vid marinen ansetts böra inräknas under förevarande anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Understöd åt föreningar m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 10,800 kronor.

Flygvapnet.

Avlöningar m. m. till fast anställd personal.

96:o) **Avlöningar till aktiv personal m. fl.** Avlöningar till personal i flygvapnets reserv. Beträffande Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till ifrågavarande ändamål (punkterna 98 och 99) avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed

anmäles.

97:o) **Rekryteringskostnader och avskedspremier m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 100, sid. 113), som i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Rekryteringskostnader och avskedspremier m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 80,000 kronor.

98:o) **Ekiperingersättningar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 101, sid. 113), vilket i förhållande till motsvarande anslag för innevarande budgetår innebär en höjning med 70,000 kronor, beroende på rättandet av nya befattningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ekiperingersättningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 250,000 kronor.

Avlöningar och familjebidrag åt värnpliktiga.

99:o) **De värnpliktigas avlöning.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 102) jämte i samband därmed väckta motioner avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed

anmäles.

100:o) **Familjebidrag åt värnpliktiga.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 103, sid. 114) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu äskats, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Familjebidrag åt värnpliktiga* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 30,000 kronor.

Sjukvård.

101:o) **Sjukvård.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 104, sid. 115 och 116) att till Sjukvård för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 180,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 173,000 kronor.

Vid beräkningen för budgetåret 1942/43 av kostnaderna för sjukvård har räknats med en från 5 till 4 öre sänkt dagskostnad för värnpliktiga och med en från 25 kronor till 20 kronor sänkt kostnad för beställningshavare och år för sjukvård enligt manskapsavlöningsreglementet.

Med tillämpande i övrigt av i huvudsak oförändrade beräkningsgrunder och med hänsyn tagen till ändrad uppskattning av antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga har anslagsbehovet för nästa budgetår uppskattats till, i runt tal, 180,000 kronor.

Under hänvisning till vad utskottet anfört under arméns motsvarande anslag, får utskottet, som intet haft att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Sjukvård* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 180,000 kronor.

102:o) **Sjukvårdsmateriel.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 105, sid. 116—118) att till Sjukvårdsmateriel för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 64,000 kronor.

Med tillämpning av samma grunder som angivits i fråga om arméns och marinens motsvarande anslag hava utgifterna under anslagstitlarna freds-sjukvårdsmateriel och krigssjukvårdsmateriel uppskattats till 29,000 kronor. Härtill har lagts ett belopp av 35,000 kronor för anskaffning av sjukvårdsmateriel för under budgetåret nytilkommande flygförband.

Sammanlagt skulle alltså erfordras 64,000 kronor.

Under hänvisning till vad utskottet anfört under arméns motsvarande anslag, får utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts föreliggande förslag, hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Sjukvårdsmateriel* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 64,000 kronor.

Resor och militärtransporter.

103:o) **De värnpliktigas färdkostnader. Reseersättningar m. m.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 106 och 107, sid. 118 och 119) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats för här ifrågavarande ändamål samma anslagsbelopp, som nu äskats, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1942/43 anvisa

a) till *De värnpliktigas färdkostnader* ett förslagsanslag av 130,000 kronor,

b) till *Reseersättningar m. m.* ett förslagsanslag av 115,000 kronor.

Expenser m. m.

104:o) **Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 108, sid. 119), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en ökning med 400,000 kro-

nor, beroende på tillkomsten av nya förband ävensom stegrade priser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 1,600,000 kronor.

105:o) **Övriga expenser m. m.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 109, sid. 119 och 120), vilket jämfört med det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en av rådande förhållanden föranledd höjning med 40,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

106:o) **Publikationstryck.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 110, sid. 120 och 121), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Publikationstryck* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 60,000 kronor.

Mathållning.

107:o) **Mathållning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 111, sid. 121 och 122) att till Mathållning för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 4,100,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 3,300,000 kronor. Medelsbehovet har därvid beräknats på grundval av en portionskostnad av 1 krona 35 öre, varav 1 krona 15 öre utgör normalportionspriset och 20 öre beräknas för »övriga kostnader» för flygvapnets mathållning.

För nästa budgetår har räknats med ett normalportionspris av 1 krona 30 öre och »övriga kostnader» med samma belopp som innevarande budgetår eller 20 öre. Portionspriset uppskattades därför till 1 krona 50 öre. Med utgångspunkt från 2,536,800 tjänstgöringsdagar skulle kostnaderna för manskapets mathållning uppgå till 3,805,200 kronor.

Kostnaden för fri förplägnad åt officerare och underofficerare under vissa övningar utom förlägningsorten har under nästkommande budgetår uppskattats till omkring 4,000 kronor. För ökade kostnader under sjökommen-dering har upptagits samma belopp som för innevarande budgetår eller 2,000 kronor.

Vad slutligen beträffar kostnaderna för avlöning, portioner, arbetskläder och sjukvård för kvinnliga köks- och servisbiträden hava desamma ansetts böra ökas från 286,500 kronor till 324,000 kronor.

Kostnaderna skulle alltså uppgå till sammanlagt 4,135,200 kronor, vilket belopp avrundats till 4,100,000 kronor. Av anslagshöjningen, 800,000 kronor, hava omkring 10,000 kronor föranletts av den nya värnpliktslagens bestämmelser rörande de värnpliktigas utbildningstid.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot den verkställda beräkningen av flygvapnets mathållningsanslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Mathållning* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 4,100,000 kronor.

Intendenturmateriel m. m.

108:o) **Beklädnad.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 112, sid. 122 och 123) att till Beklädnad för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 2,300,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1,500,000 kronor.

Anslagshöjningen är föranledd av dels den utökade organisationen och omfattningen av utbildningsverksamheten, dels ock prisstegringen.

I fråga om anslagstiteln Munderingsutrustning har dagskostnadsbeloppet ansetts böra höjas från 60 öre till 85 öre för man och dag och i fråga om anslagstiteln Speciell flygarbeklädnad har föreslagits en höjning med 50,000 kronor.

Den föreslagna anslagshöjningen, 800,000 kronor, finner utskottet ofrånkomlig och tillstyrker förty det äskade anslaget.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Beklädnad* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 2,300,000 kronor.

109:o) **Kasern- och förplägnadsutredning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 113, sid. 123 och 124) att till Kasern- och förplägnadsutredning för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 400,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 340,000 kronor.

Den fortgående prisstegringen har ansetts nödvändig göra en höjning från 9 till 10 öre av det till grund för beräkningen av kostnaderna för kasernutredning liggande beloppet. Medelsbehovet för förplägnadsutredning har föreslagits böra oförändrat beräknas efter 6 öre.

Utskottet.

De föreslagna beräkningsgrunderna hava icke givit utskottet anledning till erinran, varför utskottet tillstyrker det under förevarande punkt äskade anslaget.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Kasern- och förplägnadsutredning* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 400,000 kronor.

110:o) **Engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel m. m.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 114) avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed

anmäles.

Undervisning och övningar.

111:o) **Undervisningsmateriel m. m.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 115) avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed

anmäles.

112:o) **Flygvapnets övningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 116, sid. 125) att till Flygvapnets övningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 22,500,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 17,075,000 kronor.

I fråga om posten drivmedelskostnader för flygmotorer har flygförvaltningen beräknat för övningarna erforderlig flygtid till 140,800 timmar, varav för utbildning vid flygkrigs- och flygreservskolorna sammanlagt 49,000 timmar. I avsaknad av tillförlitliga hållpunkter för bedömande av prisläget för drivmedel under nästa budgetår har flygförvaltningen funnit sig böra grunda beräkningen av drivmedelskostnaderna på det nuvarande prisläget. Sålunda beräknade skulle dessa kostnader för nästa budgetår komma att uppgå till i runt tal 23,000,000 kronor. För bestridande av övriga övningskostnader, däri inräknade jämväl å väderlekstjänsten belöpande avgifter till telegrafverket, har ett belopp av 2,200,000 kronor beräknats erforderligt. Anslagsposten till tjänstgöringstraktamenten m. m. har flygförvaltningen beräknat till 800,000 kronor.

De sammanlagda kostnaderna uppgå sålunda enligt flygförvaltningens beräkningar till 26,000,000 kronor. Efter avdrag av det belopp, som väntas inflyta i form av restituerade tull- och skattemedel, av flygförvaltningen beräknat till 3,500,000 kronor, skulle således anslagsbehovet bli 22,500,000 kronor.

Ifrågavarande beräkningar hava tillstyrkts av departementschefen.

Kungl. Maj:ts förslag, som innebär en av flygvapnets pågående utvidgning föranledd anslagsökning å 5,425,000 kronor, tillstyrkes av utskottet.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Flygvapnets övningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 22,500,000 kronor.

Flygmateriel m. m.

113:o) **Anskaffning av flygmateriel. Underhåll av flygmateriel. Vapen och ammunition.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till ifrågavarande ändamål (punkterna 117—119) avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed anmäles.

114:o) **Motorfordon och motorbåtar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 120, sid. 128 och 129) att till Motorfordon och motorbåtar för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 1,300,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1,110,000 kronor.

Anslagshöjningen är i huvudsak föranledd av flygvapenorganisationens utökning.

Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt tillstyrkes av utskottet, som alltså hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Motorfordon och motorbåtar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 1,300,000 kronor.

115:o) **Motorvältar för flygfälten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 121, sid. 129 och 130), vilket avser anskaffande av motorvältar för Södermanlands och Kalmar flygflottiljer samt Norrbottens flygbaskår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Motorvältar för flygfälten* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 90,000 kronor.

116:o) **Eldsläckningsmateriel.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 122, sid. 130 och 131), vilket avser fullständiggande av brandmaterielen för Södermanlands och Kalmar flygflottiljer samt Norrbottens flygbaskår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Eldsläckningsmateriel* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 180,000 kronor.

117:o) **Industriens krigsorganisation.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 123, sid. 131) och under erinran att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu äskats, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Industriens krigsorganisation* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 85,000 kronor.

D. Vissa till försvarsväsendet hörande institutioner.

Sjökarteverket.

118:o) **Sjökarteverket: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 124, sid. 132—141) att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen angivna ändringar i personalförteckningen för sjökarteverket,

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sjökarteverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43,

dels ock till Sjökarteverket: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 490,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 477,000 kronor.

Departementschefens förslag under nu ifrågavarande punkt innebära i huvudsak följande.

De för militärledsnätet erforderliga sjömätningarna utföras nu genom marinens försorg, sjömätningarna i övrigt genom sjökarteverkets. Någon särskild anledning att i fortsättningen bibehålla denna uppdelning anses icke föreligga. Någon bestämd artskillnad mellan militär och allmän sjömätning finnes numera icke. De militära sjömätningarna föreslås därför överflyttade från och med den 1 juli 1942 till sjökarteverket. I samband härmed böra kanonbåten Svensksund och fyra för militärsjömätning hitills använda motorbåtar överföras från marinen till sjökarteverket.

Praktiska skäl tala för lämpligheten av att i samband härmed inom sjökarteverket till en särskild sjömätningsavdelning sammanföres den militära och allmänna sjömätningsverksamheten. Departementschefen har därför föreslagit upprättande av en sådan avdelning, vilken bör bildas genom sammanslagning av sjömätningssektionen och militärdetaljen. Den vid sjökarteverket tjänstgörande marinassistenten bör hänföras till denna avdelning.

Vad de i samband med förslagets genomförande stående personalfrågorna beträffar, bör den nya sjömätningsavdelningen ställas under ledning av en officer vid flottan i lönegraden Oa 4 eller Oa 5. Förslaget i denna del

innebär, att på flottans stat en befattningshavare i lönegraden Oa 3, som nu är föreståndare för sjömätningssektionen, utbytes mot nämnde befattningshavare i lönegraden Oa 4 eller Oa 5. Den nuvarande ritarbefattningen i lönegraden Eo 15, med vilken är förenad årsarvode av 1,200 kronor, bör ombildas till en ingenjörstjänst i lönegraden A 21, vars innehavare skall förestå en av de i sjömätningsavdelningen ingående fyra detaljerna.

Enligt departementschefens förslag skulle vidare marinassistenten — officer vid flottan i lönegrad Oa 3 — förestå en annan av de i nämnda avdelning ingående detaljerna och av denna anledning erhålla heltidstjänstgöring vid sjökarteverket.

Medelsanvisning har vidare begärts för anställande av en amanuens (kartografaspirant) i lönegraden Ex 16 på sjökortsavdelningen.

Å personalförteckningen för sjökarteverket har därför uppförts en ingenjör i lönegraden A 21. Vidare har i stället för en föreståndare för militär-detaljen (militärkartograf) i lönegraden A 21 uppförts en militärkartograf i samma lönegrad.

I fråga om sjökarteverket hava 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga föreslagit — förutom ändring av förutnämnda ritarbefattning i lönegraden Eo 15 till ingenjörsbefattning i lönegraden A 21 — dels uppflyttning i högre lönegrad av följande befattningshavare, nämligen en expeditionsvakt från A 5 till A 6, en gravör från A 15 till A 17 (ny benämning förste gravör) och en ritare från A 15 till A 17 (ny benämning förste ritare), dels ock nedflyttning av redogöraren från A 18 till A 17 (ny benämning kassör).

På sätt chefen för finansdepartementet under för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört böra de sakkunnigas ifrågavarande förslag nu genomföras. I samband därmed skulle dels den nuvarande innehavaren av befattningen som redogörare överflyttas å övergångsstat och samtidigt i anmärkning till personalförteckningen angivas, att tjänsten såsom kassör icke må tillsättas, så länge den till övergångsstat överförde befattningshavaren kvarstår i tjänst, dels ock det till förste ritaren utgående särskilda årsarvodet av 1,000 kronor bortfalla.

På grund av vad sålunda föreslagits skulle förevarande anslag för nästa budgetår höjas med 13,000 kronor till 490,000 kronor. Mot denna anslagshöjning svarar en minskning med 8,000 kronor av till marinens förfogande stående anslag.

Såsom i ärendet upplysts utföras de för militärledsnätet erforderliga sjömätningarna genom marinens försorg och sjömätningarna i övrigt genom sjökarteverkets. I likhet med departementschefen anser utskottet någon särskild anledning icke föreligga att i fortsättningen bibehålla denna uppdelning. Utskottet är därför berett tillstyrka, att de militära sjömätningarna överföras från marinen till sjökarteverket och där handläggas inom en särskild avdelning, sjömätningsavdelningen. Denna avdelning bör,

Utskottet.

såsom föreslagits, bildas genom sammanslagning av sjömätningssektionen och militärdetaljen, till vilken avdelning skulle hänföras jämväl marinassistenten vid sjökarteverket.

Beträffande omorganisationens inverkan i personalhänseende har utskottet intet att erinra mot vad departementschefen härvidlag föreslagit.

Då utskottet jämväl tillstyrker den av departementschefen förordade personalförteckningen och avlöningsstaten för sjökarteverket, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de av departementschefen angivna ändringarna i personalförteckningen för sjökarteverket,

b) godkänna följande avlöningsstat för sjökarteverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 209,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 13,100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 174,000
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	» 37,800
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 56,100
<hr/>	
Summa kronor 490,000,	

c) till *Sjökarteverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 490,000 kronor.

119:o) **Sjökarteverket: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 125, sid. 141—143), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 28,500 kronor, beroende i huvudsak på den ändrade organisationen av sjökarteverket ävensom prisstegringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjökarteverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 164,500 kronor.

120:o) **Sjökarteverket: Mätnings- och rekognosceringsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 126, sid. 143 och 144), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en av förslaget om militärsjömätningarnas överförande till sjökarteverket be-
tingad höjning med 77,300 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjökarteverket: Mättnings- och rekognosceringsverksamhet* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 390,000 kronor.

121:o) **Sjökarteverket: Revidering av vissa sjökort. Sjökarteverket: Bidrag till internationella hydrografiska byrån.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkt 127, sid. 144) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu äskats, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1942/43 anvisa

a) till *Sjökarteverket: Revidering av vissa sjökort* ett reservationsanslag av 10,000 kronor,

b) till *Sjökarteverket: Bidrag till internationella hydrografiska byrån* ett förslagsanslag av 15,000 kronor.

Krigsarkivet.

122:o) **Krigsarkivet: Avlöningar.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 128) avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed
anmäles.

123:o) **Krigsarkivet: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 129, sid. 146 och 147), vilket innebär i förhållande till motsvarande anslag för innevarande budgetår en höjning med 200 kronor, avseende posten till expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Krigsarkivet: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 7,400 kronor.

124:o) **Krigsarkivet: Samlingars konservering m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 130, sid. 147) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu äskats, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Krigsarkivet: Samlingars konservering m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 6,000 kronor.

Armémuseum.

125:o) **Armémuseum: Avlöningar. Armémuseum: Omkostnader. Armémuseum: Samlingars konservering m. m.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkt 131, sid. 147 och 148) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu äskats, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1942/43 anvisa

a) till *Armémuseum: Avlöningar* ett förslagsanslag av 42,600 kronor,

b) till *Armémuseum: Omkostnader* ett förslagsanslag av 3,100 kronor,

c) till *Armémuseum: Samlingars konservering m. m.* ett reservationsanslag av 13,000 kronor.

Försvarsväsendets kemiska anstalt.

126:o) **Försvarsväsendets kemiska anstalt: Avlöningar.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 132) avger riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed

anmäles.

127:o) **Försvarsväsendets kemiska anstalt: Omkostnader.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 133, sid. 155 och 156), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en av prisstegringar föranledd ökning med 8,500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsväsendets kemiska anstalt: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 28,500 kronor.

128:o) **Försvarsväsendets kemiska anstalt: Forskningsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 134, sid. 156 och 157), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 23,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsväsendets kemiska anstalt: Forskningsverksamhet* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 108,000 kronor.

Militärmeteorologisk informationstjänst.

129:o) **Militärmeteorologisk informationstjänst: Avlöningar. Militärmeteorologisk informationstjänst: Omkostnader.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkt 135, sid. 157 och 158) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu äskats, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1942/43 anvisa

a) till *Militärmeteorologisk informationstjänst: Avlöningar* ett förslagsanslag av 82,000 kronor,

b) till *Militärmeteorologisk informationstjänst: Omkostnader* ett förslagsanslag av 24,500 kronor.

Försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå.

130:o) **Försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 136, sid. 158 och 159) och under erinran, att den föreslagna höjningen beror på löneklassuppflyttning och utbyte av ett extra skrivbiträde mot ett extra kontorsbiträde, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) höja den i avlöningsstaten för försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå uppförda anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal med 500 kronor till 20,300 kronor och avlöningsstatens slutsumma till 25,000 kronor,

b) till *Försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå: Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 25,000 kronor.

131:o) **Försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 137, sid. 159 och 160), vilket innebär en med hänsyn till anslagsbelastningen föranledd höjning av anslaget i förhållande till innevarande budgetår med 1,400 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 4,000 kronor.

Garnisonssjukvården m. m.

132:o) **Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar. Garnisonssjukhusen: Avlöningar.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till ifrågasvarande ändamål (punkterna 138 och 139) jämte i anledning av sistnämnda anslag väckta motioner avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed

anmäles.

133:o) **Garnisonssjukhusen: Omkostnader.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 140, sid. 174 och 175), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en av höjda arbetslöner och materielpriiser föranledd ökning med 235,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Garnisonssjukhusen: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 1,235,000 kronor.

134:o) **Röntgenutrustning m. m. för garnisonssjukhuset i Skövde.** Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag (punkt 141, sid. 176 och 177) och i likhet med departementschefen förutsätter att alla möjligheter att nedbringa kostnaderna för här ifrågavarande ändamål iakttagas, får hemställa,

att riksdagen må till *Röntgenutrustning m. m. för garnisonssjukhuset i Skövde* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 138,000 kronor.

135:o) **Militärapoteket: Avlöningar.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 142) avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed anmäles.

136:o) **Militärapoteket: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 143, sid. 181 och 182), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 53,000 kronor, avseende posterna varuanskaffning och avgifter till apotekarpensioneringsfonden, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Militärapoteket: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 357,000 kronor.

137:o) **Sero-bakteriologisk verksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 144, sid. 182 och 183) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu äskats, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sero-bakteriologisk verksamhet* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 33,000 kronor.

Ammunitions- och verkstadsnämnderna.

138:o) **Statens ammunitionsnämnd.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 145) avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed anmäles.

139:o) **Försvarsväsendets verkstadsnämnd.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 146) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket härmed anmäles.

E. Diverse.

140:o) Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Ersättning till försvarsväsendets fastighetsfond: Arméförvaltningens delfond. Ersättning till försvarsväsendets fastighetsfond: Marinförvaltningens delfond. Ersättning till försvarsväsendets fastighetsfond: Flygförvaltningens delfond. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 147) att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1942/43 beräkna dels till Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond ett förslagsanslag av 433,000 kronor,

dels till Ersättning till försvarsväsendets fastighetsfond: Arméförvaltningens delfond ett förslagsanslag av 11,529,000 kronor,

dels till Ersättning till försvarsväsendets fastighetsfond: Marinförvaltningens delfond ett förslagsanslag av 5,648,000 kronor,

dels ock till Ersättning till försvarsväsendets fastighetsfond: Flygförvaltningens delfond ett förslagsanslag av 4,927,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t dels i propositionen nr 166 framlagt förslag rörande Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond, i vilket ärende riksdagen i skrivelsen nr 212 meddelat sitt beslut, dels ock i propositionen nr 258, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 17 april 1942, föreslagit riksdagen, att

dels godkänna i berörda statsrådsprotokoll omförmålt förslag till stat för försvarsväsendets fastighetsfond för budgetåret 1942/43;

dels ock för budgetåret 1942/43 anvisa följande anslag, nämligen:

Ersättning till försvarsväsendets fastighetsfond:			
Arméförvaltningens delfond, förslagsanslag	kronor	10,444,000	
Marinförvaltningens delfond, förslagsanslag	»	4,593,000	
Flygförvaltningens delfond, förslagsanslag	»	4,549,000.	

Enligt principbeslut av 1939 års lagtima riksdag (proposition nr 184, riksdagens skrivelse nr 245) redovisas från och med ingången av budgetåret 1940/41 försvarsväsendets fastigheter med undantag av befästningsanläggningar och fastigheter av enbart kulturhistoriskt värde å försvarsväsendets fastighetsfond. Denna består av tre särskilda delfonder, arméförvaltningens delfond, marinförvaltningens delfond och flygförvaltningens delfond. Invärdering av de till fastighetsfonden hörande fastigheterna har ägt rum enligt Kungl. Maj:ts beslut den 26 september 1941.

I innevarande års statsverksproposition, bilaga 2 till Specifikation av inkomsterna å driftbudgeten, har framlagts ett beräknat förslag till stat för försvarsväsendets fastighetsfond för budgetåret 1942/43. Till grund för

detta statförslag ligga framställningar från arméförvaltningens civila departement och fortifikationsstyrelse den 17 november 1941, från marinförvaltningen den 29 augusti 1941 och från flygförvaltningen den 30 augusti 1941. I överensstämmelse med statförslaget hava å driftbudgeten i förslaget till riksstat bland »Inkomster av statens kapitalfonder» upptagits de i statförslaget för respektive delfonder angivna överskotten och bland »Egentliga statsutgifter» å fjärde huvudtiteln under rubriken »E. Diverse» med tills vidare beräknade belopp upptagits särskilda anslag för ersättning till en var av fastighetsfondens tre delfonder. Dessa anslag utgöra en bokföringsmässig omföring av de hyresvärden och hyresutgifter, som representera vederlag för förvaltningsmyndigheternas rätt att nyttja de till fonden hörande eller av fonden förhyrda fastigheterna. — Över förvaltningsmyndigheternas förslag har riksräkenskapsverket den 6 december 1941 avgivit utlåtande.

Departementschefen har erinrat, att den för budgetåret 1940/41 fastställda staten för fastighetsfonden balanserade på 13.59 miljoner kronor. Inkomsterna beräknades till detta belopp och utgifterna samt överskottet till respektive 7.98 och 5.61 miljoner kronor. Utfallet av staten framgår av en i budgetredovisningen för budgetåret 1940/41 (sid. 150—151) intagen sammanställning. Enligt denna har fondens överskott uppgått till 5.73 miljoner kronor, som tillförts statsregleringen. Till reparations- och underhållskostnader m. m. hava åtgått 5.40 miljoner kronor. Då under denna rubrik anslagits 7.06 miljoner kronor, har en behållning av reserverade medel om 1.66 miljoner kronor uppkommit. Posten för hyresutgifter har överskridits med 0.17 miljoner kronor.

I detta sammanhang har departementschefen även erinrat om att vissa byggnader, huvudsakligen verkstadsanläggningar, förråd och baracker, uppförts med anlåtande av medel anvisade från förskottsstatens anslag till engångsutgifter. Till den del kostnaderna belöpa på tiden före den 1 juli 1941 hava de täckts genom tilläggsstatsanslag anvisade under driftbudgeten, fjärde huvudtiteln. Till den del dessa anläggningar äro av stadigvarande karaktär torde de böra upptagas till redovisning å försvarsväsendets fastighetsfond. Departementschefen förutsätter, att Kungl. Maj:t äger i sinom tid utfärda härför erforderliga föreskrifter. Åtgärden bör icke påverka de i denna proposition framlagda statförslagen.

Departementschefen har härefter övergått till behandling av frågan om fondens stat för budgetåret 1942/43. Staten upptager följande titlar, nämligen å *inkomstsidan*: A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler; B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden; och C. Diverse inkomster samt å *utgiftssidan*: A. Reparations- och underhållskostnader m. m.; B. Avsättning till värdeminskningskonto; C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden; och Överskott att tillföras riksstatens driftbudget.

Under en var av dessa titlar å såväl inkomst- som utgiftssidan upptagas inkomsterna respektive utgifterna särskilt för varje delfond.

Rörande beräkningen av de olika posterna får utskottet hänvisa till sid. 4—23 i propositionen. Här må emellertid framhållas, att reparations- och underhållskostnaderna de senaste budgetåren beräknats till 2 procent av byggnadsvärdet för marinförvaltningens delfond med dess äldre byggnadsbestånd men blott till 1.5 procent av byggnadsvärdena för arméförvaltningens och flygförvaltningens delfonder. Denna differentiering av procent-satserna vidtogs från och med budgetåret 1940/41, samtidigt som en höjning av dem gjordes. Departementschefen föreslår nu, att med hänsyn till prisstegringen nämnda procentsatser höjas med avseende å arméförvaltningens, marinförvaltningens och flygförvaltningens delfonder till respektive 1.6, 2.2 och 1.6.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot de för vederböran- de delfonder äskade anslagsbeloppen eller mot vad departementschefen i samband därmed anfört, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag till stat för försvarsväsendets fastighetsfond för nästkommande budgetår. Utskottet förutsätter därvid, att Kungl. Maj:t skall beträffande den i staten å utgiftssidan upptagna titeln till reparations- och underhållskostnader m. m. äga vidtaga de mindre jämkningar i förhållande till de till grund för staten liggande beräkningarna, som inom ramen av de för de olika delfonderna angivna beloppen kunna visa sig erforderliga.

Utskottet.

Med tillstyrkande alltså av förevarande proposition nr 258 — och under erinran att utskottet framdeles under riksdagen avger förslag om upptagande av fastighetsfondens överskott å driftsbudgetens inkomstsida — hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 17 april 1942 omförmålt förslag till stat för försvarsväsendets fastighetsfond för budgetåret 1942/43;

b) för budgetåret 1942/43 anvisa följande anslag, nämligen:

till *Ersättning till försvarsväsendets fastighetsfond: Arméförvaltningens delfond* ett förslagsanslag av 10,444,000 kronor,

till *Ersättning till försvarsväsendets fastighetsfond: Marinförvaltningens delfond* ett förslagsanslag av 4,593,000 kronor,

till *Ersättning till försvarsväsendets fastighetsfond: Flygförvaltningens delfond* ett förslagsanslag av 4,549,000 kronor.

141:o) **Ersättning för automobilskatt.** I enlighet med Kungl. Majts förslag (punkt 148, sid. 192 och 193), vilket i förhållande till löpande budgetårs motsvarande anslag innebär oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning för automobilskatt* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 2,200,000 kronor.

142:o) **Ersättning för rustning och rotering.** Med tillstyrkande av Kungl. Majts förslag (punkt 149, sid. 193), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en minskning med 15,000 kronor, beroende på avgång av personal, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning för rustning och rotering* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 60,000 kronor.

143:o) **Resestipendier.** I överensstämmelse med Kungl. Majts förslag (punkt 150, sid. 193 och 194), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 10,000 kronor, som föranletts därav att någon avsevärdare reservation icke är att förvänta, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Resestipendier* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 25,000 kronor.

144:o) **Befrämjande av den andliga vården vid försvarsväsendet.** Beträffande Kungl. Majts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 151) avgiver riksdagens tredje särskilda utskott utlåtande, vilket härmed

anmäles.

145:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Majts förslag (punkt 152, sid. 195) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu äskats, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 180,000 kronor.

146:o) **Specialundersökning av vissa inskrivningsskyldiga m. m.** Kungl. Majt har föreslagit riksdagen (punkt 153, sid. 195—200) att till Specialundersökning av vissa inskrivningsskyldiga m. m. för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 55,000 kronor.

Departementschefen har meddelat, att arméförvaltningen framlagt förslag, som syftar till dels att genom noggrannare undersökning av vissa av de inskrivningsskyldiga än som vore möjlig vid inskrivningsförrättningarna åstadkomma ett säkrare bedömande av de inskrivningsskyldigas duglighet för militärtjänst, dels att möjliggöra lämplig behandling på statsverkets bekostnad av sjukdom eller skada, som föranlett uppskov med inskrivning, dels ock slutligen att bereda möjlighet till vissa kontrollerande efterbesiktningar beträffande dem, som vid inskrivning hänförs till en lägre besiktningsgrupp, ävensom beträffande dem, som på grund av kroppsfel frikallats eller förklarats icke vapenföra. Kostnaderna för realiserande av detta förslag hava beräknats till 55,000 kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört bland annat följande.

När jag nu till behandling upptager denna fråga, vill jag till en början konstatera, att den emotsedda nedgången av antalet män i värnpliktsåldern är en allvarlig följd av befolkningsutvecklingen i vårt land, som måste av statsmakterna noggrant beaktas. För att icke vår värmkraft skall betänkligt försvagas är det av största vikt, att sådana anstalter vidtagas, som äro ägnade att i den mån så är möjligt kompensera den successiva minskningen av värnpliktskontingenternas storlek. Ehuru ett bifall till arméförvaltningens förslag icke kan komma att medföra någon mera väsentlig ökning av antalet krigstjänstdugliga, är det å andra sidan uppenbart, att åtgärder av denna art i nuvarande läge höra till dem, som i första hand böra vidtagas. Jag anser mig därför böra i likhet med samtliga i ärendet hörda myndigheter tillstyrka bifall till nämnda förslag, till förmån för vilket även kunna åberopas vägande skäl av social natur.

Jag förordar alltså, att — i den mån det icke är möjligt att vid inskrivningsförrättningarna säkert bedöma de inskrivningsskyldigas duglighet för militärtjänst — särskild undersökning på sjukhus skall kunna äga rum på statens bekostnad i de fall, då så befinnes lämpligt. Kan genom operation eller annan lämplig behandling en sjukdom eller skada botas, som föranlett frikallelse eller befrielse under viss tid från värnpliktstjänstgöring, bör vederbörande, likaledes på statsverkets bekostnad, kunna erhålla behandling vid garnisonssjukhus eller civilt sjukhus. Jag förutsätter självfallet i likhet med arméförvaltningen, att något tvång gentemot de inskrivningsskyldiga icke kommer att härvidlag utövas utan att det skall vara vars och ens ensak att avgöra, om han önskar begagna sig av denna möjlighet att utan kostnad bli fri från en defekt. Däremot synas vissa skäl tala för att undersökning på sjukhus, såsom utgörande ett led i inskrivningsförfarandet, åläggas vederbörande som en skyldighet. I avvidan på närmare erfarenhet synes det emellertid vara lämpligt, att även denna anordning tills vidare får frivillig karaktär.

Vad beträffar frågan om efterbesiktning av sådana, som vid inskrivning hänförs till lägre besiktningsgrupp eller befriats från värnpliktstjänstgöring, har denna fråga delvis reglerats i den nya värnpliktslagen, som ger Kungl. Maj:t rätt att förordna att de, som frikallats från värnplikts fullgörande, skola underkastas läkarundersökning och, om de därvid befinnas dugliga till krigstjänst, vara skyldiga att fullgöra värnplikt. Att i detta hänseende vidtaga ytterligare åtgärder synes icke vara erforderligt.

De föreliggande kostnadsberäkningarna förutsätta, att staten skall er-

lägga eventuellt förekommande sjukhusavgifter ävensom bestrida resekostnaderna för vederbörande inskrivningsskyldiga vid resa till och från sjukhus. Dessa beräkningar torde kunna godtagas. Jag vill framhålla, att det i brist på erfarenheter rörande verksamhetens omfattning är vanskligt att verkställa säkrare beräkningar än de av arméförvaltningen och medicinalstyrelsen utförda.

I likhet med riksräkenskapsverket föreslår jag, att kostnaderna bestridas från ett särskilt på riksstaten uppfört anslag, vilket bör betecknas såsom förslagsanslag. För budgetåret 1942/43 torde anslaget i enlighet med vad nyss anförts böra bestämmas till 55,000 kronor.

Närmare bestämmelser rörande anslagets disposition torde få av Kungl. Maj:t meddelas i anslutning till vad av mig i det föregående yttrats.

Utskottet.

Utskottet finner skäl av såväl försvarsberedskaps som av social natur tala till förmån för det föreliggande förslaget rörande specialundersökning av vissa inskrivningsskyldiga och anser sig i likhet med de i ärendet hörda myndigheterna kunna tillstyrka detsamma. Då utskottet ej heller haft något att erinra mot kostnadsberäkningarna eller mot vad departementschefen i ärendet anför, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Specialundersökning av vissa inskrivningsskyldiga m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 55,000 kronor.

147:o) **Underhållskostnader för vissa samvetsömma värnpliktiga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 154, sid. 200 och 201), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Underhållskostnader för vissa samvetsömma värnpliktiga* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 300,000 kronor.

148:o) **Hjälpverksamhet till förmån för de till militärtjänstgöring inkallades familjer.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 155) att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Hjälperksamhet till förmån för de till militärtjänstgöring inkallades familjer, för budgetåret 1942/43 beräkna ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 339 återkallat ifrågavarande förslag, varom utskottet velat här erinra.

149:o) **Civilanställnings befrämjande.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 156, sid. 202) och under erinran, att anslaget för innevarande budgetår uppförts med 15,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Civilanställnings befrämjande* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

150:o) **Militärfysisk verksamhet.** Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, får i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 157, sid. 202 och 203) hemställa,

att riksdagen må till *Militärfysisk verksamhet* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 340,000 kronor.

151:o) **Premier för innehav av vissa automobiler.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 158, sid. 203 och 204), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Premier för innehav av vissa automobiler* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

152:o) **Reglering av skador i följd av trafik med försvarsväsendets motorfordon.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 159, sid. 204 och 205) att till Reglering av skador i följd av trafik med försvarsväsendets motorfordon för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

Försäkringsplikt jämlikt lagen om trafikförsäkring å motorfordon åligger icke staten. Beträffande staten gäller dock bestämmelsen i 4 § sista stycket sagda lag, enligt vilken ägare av motorfordon är pliktig att, även om han icke tagit trafikförsäkring, till den som lidit skada i följd av trafik med fordonet utgiva vad denne ägt utfå av försäkringsgivaren, om trafikförsäkring funnits.

Vad nu anförts äger tillämpning jämväl med avseende å motorfordon, som disponeras av försvarsväsendet.

Kostnader för reglering av skador i följd av trafik med av försvarsväsendet disponerade motorfordon, där skadorna drabbat tredje man, gäldas från fjärde huvudtiteln's anslag till extra utgifter.

Arméförvaltningen har nu hemställt, att å fjärde huvudtiteln måtte uppföras ett särskilt anslag för bestridande av utgifter av nu ifrågavarande art.

Det torde kunna ifrågasättas, framhåller departementschefen, huruvida icke med den ökning av det militära motorfordonsbeståndet, som skett under de senaste åren, frågan om trafikförsäkring av dessa fordon bör upptagas till omprövning. Härmed torde emellertid böra anstå till dess efter genomförandet av en omorganisation av försvarsväsendet någon tids erfarenhet vunnits rörande omfattningen av utgivna skadeersättningar. Med hänsyn till de icke obetydliga belopp, vartill ersättning till tredje man för skador till följd av trafik med av försvarsväsendet disponerade motorfordon numera uppgå, har departementschefen ansett det riktigt, att för reglering av dylika skador ett särskilt anslag av förslagsanslags natur uppföres å riksstaten. Anslaget, som i avbidan på närmare erfarenhet rörande an-

slagsbelastningen ansetts böra upptagas med 100,000 kronor, torde, framhåller departementschefen, böra få disponeras jämlikt bestämmelser, som Kungl. Maj:t meddelar.

Utskottet.

Utskottet finner motiverat, att för bestridande av här ifrågavarande skadeersättningar ett särskilt anslag uppföres å riksstaten. Mot storleken av det begärda anslagsbeloppet synes utskottet intet vara att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Reglering av skador i följd av trafik med försvarsväsendets motorfordon* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

153:o) **Utredningar rörande markförvärv m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 160, sid. 206—208) att till Utredningar rörande markförvärv m. m. för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 70,000 kronor.

Arméförvaltningen har hemställt, att ett särskilt anslag ställes till fortifikationsstyrelsens förfogande för täckande av redan uppkomna och under innevarande budgetår ytterligare uppkommande kostnader för utredningar rörande markförvärv m. m., vilka kostnader förskottsvis guldits eller komme att gäldas av fortifikationsstyrelsen, samt för bestridande av under budgetåret 1942/43 uppkommande utredningskostnader av berörd art.

Vad beträffar storleken av ifrågavarande anslag har ämbetsverket ansett sig böra föreslå, att detsamma för nästkommande budgetår beräknas till 100,000 kronor.

Departementschefen har tillstyrkt framställningen. Då anslaget bör vara tillgängligt för bestridande av utredningskostnader av här ifrågavarande slag, berörande samtliga försvarsgrenar, föreslår departementschefen, att detsamma uppföres under fjärde huvudtitelns rubrik E. Diverse.

Utskottet.

Förslaget om uppförandet å riksstaten av ett särskilt anslag till bestridande av vissa kostnader för utredningar rörande markförvärv m. m. tillstyrkes av utskottet, som ej heller har något att erinra mot det begärda anslagsbeloppet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Utredningar rörande markförvärv m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 70,000 kronor.

154:o) **Vård och underhåll av adresseringsmaskiner m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 161, sid. 208—210) att till Vård och underhåll av adresseringsmaskiner m. m. för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 85,000 kronor.

För att möjliggöra en övergång till ett nytt, på maskinella anordningar fotat system för redovisning av de värnpliktiga hava medel av riksdagen anvisats för anskaffande av maskinutrustning.

Försvarsväsendets rullföringsnämnd har nu framhållit, att vissa utgifter komme att under budgetåret 1942/43 uppstå för vård och reparation av den för systemets betjänande anskaffade maskinparken och har beräknat kostnaderna härför till 40,000 kronor. För anskaffning av erforderlig utrustning samt för underhåll och drift av den centrala hålkortsanläggningen har beräknats sammanlagt 46,500 kronor.

Vad angår frågan om anvisande av medel för adresseringsmaskinernas underhåll och vård ävensom för sådana reparationer, som icke äro att hänföra till leverantörens garantiförpliktelse, har departementschefen framhållit, att härför beräknade kostnader synts väl höga. Departementschefen har dock icke velat motsätta sig, att rullföringsnämndens beräkningar läggas till grund för ett anslagsäskande. Departementschefen förutsätter emellertid, att vid de undersökningar, som komma att verkställas rörande den slutliga utformningen av denna underhållstjänst, alla möjligheter beaktas att nedbringa kostnaderna utan att därför kraven på en betryggande maskinvård eftersättas.

I fråga om kostnadsberäkningarna för anskaffning av erforderlig utrustning samt för underhåll och drift av den centrala hålkortsanläggningen synes departementschefen anledning till erinran icke föreligga.

Utskottet har ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts föreliggande förslag om anvisande för här ifrågavarande ändamål av ett särskilt anslag å riksstaten. Mot storleken av detsamma har utskottet intet att erinra men förutsätter i likhet med departementschefen, att vid de undersökningar, som komma att verkställas rörande den slutliga utformningen av underhållstjänsten för adresseringsmaskinerna, alla möjligheter beaktas att nedbringa kostnaderna utan att därför kraven på en betryggande maskinvård eftersättas.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Vård och underhåll av adresseringsmaskiner m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 85,000 kronor.

155:o) **Chiffreringsapparater.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 162, sid. 210), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär oförändrat anslagsbelopp, får utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, hemställa,

att riksdagen må till *Chiffreringsapparater* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 164,000 kronor.

156:o) **Extra utgifter.** Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag (punkt 163, sid. 210 och 211) eller mot vad departementschefen i samband därmed anfört, får under erinran, att för här ifrågasvarande ändamål anvisats för innevarande budgetår 525,000 kronor, hemställa,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 450,000 kronor.

157:o) **Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 164 och 165, sid. 211 och 212) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1942/43 anvisa

a) till *Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst* ett förslagsanslag av 140,000 kronor,

b) till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* ett förslagsanslag av 600,000 kronor.

158:o) **Kristillägg.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågasvarande ändamål (punkt 166) avgiver utskottet särskilt utlåtande, vilket härmed

anmäles.

159:o) **Reglering av vissa kursförluster.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 167, sid. 212) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Reglering av vissa kursförluster* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 60,000 kronor.

Stockholm den 12 juni 1942.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Pauli, Torsten Ström, Bernhard Nilsson, Lindström, Heiding, Bäcklund, Ohlin, von Heland, Ekströmer* och *Gillström* samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Törnkvist, Skoglund* i Dovrestorp, *Svensson* i Grönvik, *Andersson* i Prästbol, *Ward, Persson* i Falla, *Bergström, Mårtensson, Lindholm, Bergvall* och *Olsson* i Kullenbergstorp.

Reservation

vid *punkten 55:o* (frivilliga skytteväsendets befrämjande) av herrar *Svensson* i Grönvik, *Andersson* i Prästbol, *Mårtensson* och *Lindholm*.